

Innarluutilinnik sullissisumut najoqqutassiaq

Kommunip iluani suliassanik isumaginninnermik suliaqartumut atuakkani ujarlerfissani imaluunniit najoqqutassiani manna siullersaavoq.

Najoqqutassiaq ujarlerfissatut eqqarsaataavoq ujarlerfissaq pitsaanerulersiniarlugu illit suleqatitillu ingerlaavartumik immikkoortunik sammisanillu ilanngussiffigisinnaallusiuk. Eqqarsaat tassaavoq innarluutillit pillugit suliassanik isumaginninnerni sianigisasassatit taaguutit malittarisassallu pillugit tunngaviumik tassani ilisimasaqalersinnaasutit. Suliani ataasiakkaani tamatigut inuttut nammineq naliliisassatit, kisianni pingaarutilinni ingerlatsinermi inatsisini malittarisassat taaguutillu pillugit tunngaviumik ilisimaqaruit suliassanik isumaginninnerit pitsaanerulersinnaassaaq iluatsitaarillaqqinnerulerlutillu.

Najoqqutassiaq taamaalilluni suliassani tamani erseqqissunik inerniliingilaq, soorlu aamma immersugassaq A imaluunniit B atussagit imaluunniit aningaasat koruuninngorlugit ooringorlugillu atussaneritit najoqqutassiap oqaluttuutinngikkaatit. Najoqqutassiaq aamma inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni paragraffinik tamanik sammisaqanngilaq, tassa inatsimmut nassuiaatit erseqqilluinnarmata, tassanilu inatsisiliortut aalajangersakkanik assigiingitsunik qanoq eqqarsaateqarsimanerat illit takusinnaallugu. Tamatuma saniatigut inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut inatsimmut ilitsersuusiortoqarsimavoq, immersugassat suleriaatsillu assigiingitsut pillugit erseqqinnerusumik iserfigineqarlutillu nassuiarneqarlutik.¹ Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut inatsimmut ilitsersuut najoqqutassiamut matumunga tapertaalluarsinnaavoq, ilitsersuulli paasissagaanni ingerlatsivimmi suliassa qarfiup iluani tunngavittut malitassat ilaasa ilisimanissaat pingaaruteqarpoq, taamaalilluni ilitsersuut paasiuminarnerulerluni.

Najoqqutassiaq immikkoortunut sammisanullu uiggiussimanerminni pisariaqartumik tulluanngitsunut agguarsimavoq. Siunertaq tassaavoq najoqqutassiaq sammisani immikkoortuniluunniit atuarsinnaassagit.

Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut inatsisaannut ilitsersuut aamma suliassanik isumaginnittutut suut sianiginissaannut itisiliinissamut atorsinnaavat. Assersuutigalugu ilitsersuummi tapersersortitut ikiortit tamaasa pillugit ujaasisinnaavutit. Atortoq ctrl F atorlugu oqaatsit assigiingitsut nassaa risinnaavatit.

Neriuppunga najoqqutassiaq atorsinnaassagit. Ilinnut iluaqutaasumik. Inunnut innarluutilinnut taakkulu ilaqaatannut iluaqutaasumik aamma Kalaallit Nunaannut iluaqutaasumik.

Atuarluarina

Imarisai

Inatsisit, taaguutit nassuiaatillu	4
Piginnaanikillisimaneq - annertuumik innarluuteqanngitsoq	8
Pisinnaatitaaffiit inatsisillu	9
Ingerlatsinermut inatsimmi tunngaviusumik malittarisassat	9
Ingerlatsivinni ileqqorissaarneq	10
Misissuinermi tunngavik	11
Allattuisussaataaneq	12
Illuatungimit tusarniaaneq	13
Suliami illuatungeriit	14
Illuatungiusup sinnisuanut piginnaatitsineq	15
Aalajangiinerit	15
Tunngavilersuineq	17
Allagaatinik takunnissinnaatitaaneq	17
Ilitsersuineq	18
Naammagittaalliornissamut ilitsersuut	18
Nalunaarutiginninnerit	19
Innuttaasumik ataatsimeeqateqarneq	21
Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut inatsisaat malillugu tapersersuineq	22
Tapersersuinerit ikiorsiinerillu assigiinngitsut	22
Qulaajaaneq aamma iliuusissatut pilersaarutit	23
Illersuisoqarnermik aaqqissuussineq	24
Inuttut ikiorserneqartarneq isumassuinerlu	24
Oqilisaassineq	25
Ikiorsiissutit	25
Inigisap ilusilersorneqarnera	25
Qamutit motorimik ingerlatillit	26
Pikkorissaanerit siunnersuinerillu	26
Suliffissaqartitsinermut, sammisassaqartitsinermut katerisimaaqateqarnissamullu neqeroorutit	27
Ataatsimoortunik angallassinermik aaqqissuussineq	28
Ingiaqateqartitsisarneq	28
Ingiaqateqartitsineq aamma angalanerni akikillisaanerit pillugit paasissutissanut ilassutit	28
Arctic Umiaq Line	29
Tapersersortitut ikiorti	29

Ikiorssiisutit	30
Nuunnermi ikiorneqarneq	31
Najugaqaqatigiiffiit, najugaqarfiit nakkutigineqartut aamma ulloq unnuarlu neqeroorutit	32
Aningaasartuutit amerlanerit aningaasaqarnerlu	33
Innarluutillit pillugit suliaasaqarfimmi oqartussat ingerlataqartullu attuumassuteqartut	35
Nuna tamakkerlugu Inunnik Innarluutilinnik Sullissivik Pissassarfik:	35
Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik	35
Inuit innarluutillit Illersuisoqarfiat - Tilioq	36
NIIK – Nunatsinni Inuit Innarluutillit Kattuffiat	36
Inatsisunik paasinninnissamut ikiuisarfik IKIU	36
Oqartussat naammagittaalliorfiit eqqartuussiviillu	37
Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfik	37
Inatsisartut Ombudsmandia	38
Eqqartuussiviit	38
Nakkutilliisoqarfik	38
Naakkittaanneq - inuit pitsaasut pitsaasuunissaminnik puigoraangata	39

Inatsisit, taaguutit nassuiaatillu

Najoqqutassiami inatsisinit assigiinngitsuniit taaguutit aalajangersakkallu assigiinngitsut arlallit erseqqissarneqassapput. Ilai arlalinni uteqqinneqassapput. Inatsisartut inatsisaasa ilai takisuumik taaguuteqarput, taakkulu naalisarneqassapput atuaruminarsarneqassallutillu.

Inatsisit pingaernerit pingasut nalunaarutillu marluk arlaleriarlutik eqqaaneqartut tassaapput:

Inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 12. juni 2019-imeersoq, matuma kingorna inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut inatsisitut taagorneqassaaq,² Inuit innarluutillit pillugit NP (FN) isumaqatigiissutaannik sapinngisamik malinninniarluni inatsit suliarineqarpoq. Inuit innarluutillit pillugit isumaqatigiissut naapertorlugu naalagaaffiit imaluunniit nunat arlallit akornanni isumaqatigiissut imarisai malillugit sulinissaminnut atsiornikuuvaat. Qulequttat assigiinngitsut inatsimmik erseqqissaasut arlalinnigorlugit nalunaarusiarineqarput. Soorlu assersuutigalugu sullissisarneq aamma najugaqarfissatut neqeroorutit pillugit nalunaaruteqarpoq.³

Inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 29, 7. august 2020-meersoq tassaavoq inatsisip qanoq atorneqarnissaanut itinerusumik sukumiinerusumillu nalunaarut. Nalunaarummi aalajangersakkat piffissaliussallu assigiinngitsut erseqqissarneqarput. Inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut inatsimmi nassuiaatit peqatigalugit qanoq sullissisoqassanersoq erseqqissaasiortoqarpoq.⁴

Inunnut innarluutilinnut najugaqarfissatut neqeroorutit pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 19, 4. november 2019-imeersoq aamma tassaavoq inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut inatsimmut nalunaarut najugaqatigiiffinnut aamma najugaqarfinnut assigiinngitsunut naleqqiullugu immikkoortut ilaannik erseqqissaasoq. Taakku saniatigut nalunaarut pitsaassutsimut malitassat, ingerlatsineq, aqutsineq il.il. pillugit aalajangersakkanik imaqqarpoq.

Pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni, nr. 9-mi, 13. juni 1994-imeersoq, matumunga kingorna paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsittut taagorneqassaaq.⁵ Oqaasertamigut aqqissuunneqarnermigullu Danmarkimi inatsimmut naapertuulluinnarpoq, taamaalilluni Kalaallit Nunaanni aamma Danmarkimi ombudsmandit oqaaseqaataannut assersuussisinnaaneq ajornanninnerulersinneqarpoq. Ombudsmandinit marluusut paasiniaaneq assut ilikkagaqarnarpoq.

Pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 8, 13. juni 1994-imeersoq sullissinnermut inatsimmik taagorsuppara.⁶ Inatsit taanna paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit assigalugu aamma inatsisaavoq kommunini, Namminersorlutik Oqartussani aamma pisortat suliffeqarfiutaanni allani ulluinnarni atorneqartartoq. Inatsit taanna aamma Danmarkimi aamma Kalaallit Nunaanni ombudsmandinit akuttunngitsumik innersuussutigisarpaat.

2 [Malittarisassat paassissutissaasiat \(inatsisit.gl\)](#) Inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut inatsit.

3 [Malittarisassat paassissutissaasiviat \(inatsisit.gl\)](#) Inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut inatsisip iluani najugaqarfissatut neqeroorutit

4 [Malittarisassat paassissutissaasiviat \(inatsisit.gl\)](#) Paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit

5 [Malittarisassat paassissutissaasiviat \(inatsisit.gl\)](#) Sullissarnermut inatsit

6 [Malittarisassat paassissutissaasiviat \(inatsisit.gl\)](#) Inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut inatsimmi § 26

Najugaqarfiit illersugaasut, najugaqatigiiffiit, ulloq unnuarlu neqeroorutit aamma najugaqarfiit allat:

Inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut inatsimmi inissiaqarfiit pillugit taaguutit assigiinngitsut atuarsinnaavatit. Najugaqarfiit assigiinngitsut ilisimanissaat pingaaruteqarpoq, tassa innersuussinermut akisussaaffiullu agguarneranut attuumassuteqaramik.

Ulloq unnuarlu neqeroorutit amerlassusaannut Naalakkersuisut akisussaapput. Ulloq unnuarlu neqeroorutit inunnut innarluuteqarnerusunut immikkuullarissumik tapersorneqarnissamik pisariaqartitsisunut atugassaapput, soorlu assersuutigalugu peqqissutsimikkut imaluunniit tarnimikkut innarluutilinnit. Innarluutit ilai kommunip neqeroorutaanit amerlanertigut naammattumik ikiorsiivigineqarsinnaaneq ajortarput.

Najugaqarfinnut illersugaasunut aamma najugaqatigiiffinnut kommunit akisussaapput. Najugaqatigiiffiit tassaapput killissarititaasuni toqqissisimanartuni nammineq ineqarnissaq pillugu neqeroorutit. Najugaqatigiiffinni sullinneqartussat tassaapput inuit innarluutillit, ima tapersorneqarnissaminnik pisariaqartitsisigisut allaat namminerisaminnik najugaqarsinnaanngitsut. Angerlarsimaffimmi ataavarnerusumik tapersorneqarnissamik pisariaqartitsisarput. Innuttaasooq ulloq unnuarlu tamakkerlugu tapersorneqarnissamik pisariaqartitsineq ajorpoq, taamaattorli najugaqarfimmut nakkutigineqartumut assersuutigalugu innersuunneqarsinnaalluni.

Piginnaanngorsaaneq:

Piginnaanngorsaaneq (pikkorissutsinik nutaamik ilinniarneq) tassaavoq inuit inunnguuseralugu innarluuteqartunik imaluunniit inuunermi siusissukkut ajoqusersimanerup kinguneranik innarluuteqartunik suliniuteqarneq, piginnaanngorsaqqiinerlu (piginnaasarisimakkanik ilikkaqqinneq) tassaalluni inunnut innarluuteqalersimasunut/piginnaanikillimasunut suliniut.

Iliuusissatut pilersaarut:

Iliuusissatut pilersaarut suliniummi anguniakkanik aalajangersaavoq tassaallunilu sullissinnissamat tunngavik. Qulaajaaneq aamma iliuusissatut pilersaarutit najoqqutassiami matumani arlaleriarlutik uterfigineqartassapput. Innuttaasup sutigut tamatigut atugarisaanik isiginnilluni aaqiifigineqarnissamat pisinnaatitaaffeqarnera eqqaamassallugu pingaaruteqarpoq, inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut inatsimmi § 3 takuuk. Tamanna ima paasineqassaaq; ingerlatsiviit assigiinngitsut soorlu assersuutigalugu atuarfik/ilinniarfik, sunngiffik peqqinnissaqarfilla peqatigiillutik suleqatigiittapput. Inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut inatsimmi iliuusissatut pilersaarut § 26-imi immikkut allaaserineqarpoq.⁷

Inatsimmi tunngavik:

arlaat inatsimmit imaluunniit suleriaatsimit tunngaveqarluni aallartinneqarsinnaasooq. Aalajangersimasumik iliuuseqarnissamat inatsimmi tunngavissaqanngippat ima paasineqassaaq tamatuminna eqqartuisumik inatsimmi malittarisassaqqanngitsoq imaluunniit paragraffeqqanngitsoq.

Eqquungitsumik suliarineqarsimasumik utertitsineq:

Eqquungitsumik suliarineqarsimasumik utertitsineq isumaqarpoq naammagittaalliuuteqartarfiup suliassamik utertitsinera, taannalu suliamik suliarinnissasooq aalajangiiffigeqqillugulu. Suliassap suliarineqarsimasup utertinneranut paasissutissat amigarsimani imaluunniit ilungersunartumik suliap isumaginerani kukkusoqarnera peqquutaasinnaavoq.

⁷ [Regelsæt database \(lovgivning.gl\)](https://lovgivning.gl) Handicapstøtteleven § 26

Attuumassuteqarpallaarneq:

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 3-mit takuneqarsinnaavoq nammineq imminut eqqarsaatigaluni suliap qanoq inerneqarnissaanik soqutiginnilluinnartuuguni imaluunniit arlaannik qinnuteqartumut inummut qanigisatut eqqarliugaanni suliamik suliarinninnermi kinaluunniit isumaginnissanngitsoq. Taamatut pisoqartillugu allap tigussavaa suliarlu suliaralugu.⁸

Taartisiaqarnissamut tunngavik:

Inuup misigisaanik akimmiffeqarnissaq pillugu tapersorneqarnissamut taarsiunneqartussatut tunngavik. Taartisiaqarnissamut tunngavik aamma ima paasineqassaaq inuk pisariaqartitami saniatigut pisinnaatitaaffeqanngitsoq aamma innuttaasut allat pisinnaatitaaffiinit annertunerusumik inuk tapersorneqarnissamut pisinnaatitaaffeqanngitsoq. Inuk sinnilimmik taartisiaqarnissamut pisinnaatitaaffeqanngilaq.

Assigiimmik pineqarnissamut tunngavik:

Innuttaasut tamarmik assigiimmik pineqarnissaannik paasineqassanngilaq, kisianni innuttaasut tamarmik assigiimmik periarfissinneqarnissaannik paasineqassaaq. Inuit tamarmik assigiinngillat, taamaattumillu inuit assigiinngitsumik pineqarnerisigut assigiimmik periarfissiisoqarsinnaavoq. Soorlu assersuutigalugu kikkut tamarmik ilinniarnissaminnut assigiimmik periarfissaqarsinnaapput, ilinniagaqarniaraannili tapersorneqarnissamut periarfissanik assigiinngitsunik pisariaqartitsisoqarsinnaasarpoq. Angorusutat periarfissallu piviusunngortinnissaannut innuttaasunut aalajangersimasunut immikkut ittumik suliniuteqarfigineqarnissaannik tamanna sunniuteqarsinnaavoq.

Tikikkuminartuuneq:

Oqaaseq tikikkuminartuuneq atorneqartillugu tigussaasut, soorlu illup, inissap, aqquernup assigisaasalu kikkunnit tamanit tikikkuminartuuneri pineqartarput. Sumiiffik tummerarpassuaqanngilaq, tummarfissarpassuaqanngilaq imaluunniit matut nerukippallaanngillat. Tikikkuminartuuneq eqqartoraangatsigu aamma eqqaamassassavarput allatigut tikikkuminartuunerit. Soorlu assersuutigalugu digitali atorlugu tikikkuminartuuneq. Oqartussat NemId aamma E-Boks assigisaannillu pillugit qularnanngitsumik pitsaasunik siunertaqarput. Taamaattorli aaqqiinerit taakku atornissaannut innuttaasut ilaannut piginnaanikillimasunut atornissaat ajornakusoorput. Aamma imaassinnaavoq tusilartut ussersuutaannik nutserisoqanngippat imaluunniit oqaasertalersuisoqarsimanngippat nutaarsiassat atuarnissaat tusarnaarnissaalluunniit ajornakusoortinneqartut.

Inuit aalasinnaanermikkut innarluutillit kisimik taakkuunngimmata inuiaqatigiinni pitsaasumik tikikkuminartunik iluaqusersorneqarnissaat eqqaamaneqassaaq. Uani inuit assigiinngitsorpassuit pineqarput aamma tikikkuminartuuneq pineqartillugu majorallaffissiat pitsaasumillu isertarfeqarnissaq kisimik pineqarneq ajorput. Nittartakkami Godadgang.dk-mi tikikkuminartuuneq inuiaqatigiinni qanoq ilanngunneqarsinnaaneranut assigiinngitsunik arlalinnik assersuutissaqarpoq.⁹

8 [Malittarisassat paassissutissaasiviat \(inatsisit.gl\)](#) Sullissisarnermut inatsimmi § 3

9 [Kikkunnut tamanit tikikkuminartuuneq - Kikkut tamamik kikkuppat? — Godadgang](#)

Qulaajaaneq:

Tassaavoq misissuinerit ilaat innarluuteqartup ajornartorsiutaanik, nukiinik ilaqtatigullu pissutsinik il.il. allaaserinnittoq. Oqaaseq qulaajaaneq inuit innarluutillit tapersorsorneqarnissaannut inatsimmi arlaleriarluni uteqqinneqartoq ilaatigullu inuit innarluutillit tapersorsorneqarnissaannut inatsimmi¹⁰ § 25-mi aamma inuit innarluutillit tapersorsorneqarnissaannut nalunaarummi takuneqarsinnaavoq.¹¹

10 [Malittarisassat paassissutissaasiviat \(inatsisit.gl\)](#) § 25

11 [Malittarisassat paassissutissaasiviat \(inatsisit.gl\)](#) § 1

Piginnaanikillisimaneq - annertuumik innarluuteqanngitsoq

Siusinnerusukkut annertuumik innarluutillit ikiorserneqartarnerat pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 7, 3. november 1994-imeersumi (kingusinnerusukkut allanngortinneqartumi) taaguut *annertuumik innarluutilik* atorneqarpoq. Siusinnerusukkut peqqussut malillugu innuttaasut ikiorserneqarnissaq tapersorneqarnissarlu pillugu qinnuteqartut taamaalillutik annertuumik innarluuteqarunik imaluunniit innarluuteqartutut nalunaarsorneqarsimagunik ikiorserneqarnissaq tapersorneqarnissarlu pillugu qinnuteqarsinnaasimapput.

Malittarisassat taamaakkunnaarput. Massakut pineqalerpoq qinnuteqartoq piginnaanikillisimaneq. Sullissinerup qanoq ingerlanneqarnera aamma inatsit malillugu inuit kikkut ikiorserneqarsinnaanersut tapersorneqarsinnaasullu tunngavigineqartalerput.

Inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut inatsimmi maannakkut atuuttumi innarluutillit pillugit NP (FN) isumaqatigiissutaat aallaavigineqarpoq. Kalaallit Nunaat isumaqatigiissummut 2012-mi akuersivoq taamaalillunilu isumaqatigiissutip imarisaanik malinninnissamut pisussaaffeqalerluni. Inuit innarluutillit pillugit isumaqatigiissut naapertorlugu naalagaaffiit imaluunniit nunat arlallit akornanni isumaqatigiissutip imarisai malillugit sulinissaminnut atsiornikuvaat.

Innarluutillit pillugit isumaqatigiissummi immikkoortorta q 1-imi innarluuteqarneq pillugu nassuiaat eqqaaneqarsinnaasooq qaninnerpaaq allaaserineqarpoq. Nassuiaat imaluunniit allaaserinninneq taanna Inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut inatsimmi § 6, imm. 2-mit atuarneqarsinnaavoq. Anniaatit, nappaatit, ilisarnaatit allaluunniit innarluummik allaaserinnittut suusinnaaneri pillugit allattorsimaffeqanngilaq. Innarluutillit pillugit NP (FN) isumaqatigiissutaat innarluutip suunera pillugu imatut nassuiaateqarpoq: "Inunnet innarluutilinnut ilaapput inuit sivisuumik timikkut, tarnikkut, silassorissutsimikkut imaluunniit misigissutsimikkut piginnaanikillisimasut, piginnaasanik mattussisut allat sunneeqataanerisigut inuit allat assigalugit inuiaqatigiinni tamakkiisumik peqataasinnaanerannik akornusiisinnaasut".¹²

Tassani pineqarpoq piginnaanikillisimaneq, inuiaqatigiinni akornutit ilai peqatigalugit innarluuteqarnermik pilersitsisut. Inuiaqatigiit imatut aaqqissuunneqarsimappata piginnaanikillisimaneq apeqqutaatinnagit kikkut tamarmik sumulluunniit nikissinnaallutik imaluunniit allatigut ajornartorsiuteqarnatik nutaarsiassat takusinnaallugit imaluunniit tusarnaarsinnaallugit taamaalilluni innarluut sakkukinnerussaaq. Innarluuteqarneq taamaalilluni inummi namminerminngilaq, innarluttumilli aaqqissugaasumi inuiaqatigiinni avatangiisiniilluni.

Innarluutillit pillugit peqqussutitoqqamiit maannakkut inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut inatsimmi nutaami malunnaatilimmik allannguut tassaavoq peqqussutitoqqami periarfissat arlaqarput inatsimmili amerlanerusunik pisinnaatitaaffeqarpoq. Taamaalilluni "-sinnaaneq" atornissaanut taarsiullugu "-saaq" atorneqarneruvoq. Innarluutip suunera pillugu najoqqutassiaasinnaasumik ima saqqummiussisoqarsinnaavoq:

Piginnaanikillisimaneq + inuiaqatigiinni pilersinneqartut akimmiffiit = innarluut

Pisinnaatitaaffiit inatsisillu

Inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut inatsisip aallaqqaasiutaani inatsisip atuuffia allaaserineqarpoq, tassa inatsit kikkunnut atuunnersoq aamma qanoq atorneqartassanersoq.

Taakku saniatigut innuttaasumut innarluuteqartumut taassumalu ilaqutaanut pisinnaatitaaffiit arlallit allatorneqarneqarlutik. Ilaatigut ataqatigiissaakkamik, suliaqarfinnik tamanik peqataatitsisumik aamma ataqatigiissumik innuttaasup aamma innuttaasup inuuneranik mianerinnilluni aallaaveqarlunilu tapersorneqarnissaa qulakkeerneqartassaaq. Taakku saniatigut innuttaasoq isummami tusaaneqarnissaanut pisinnaatitaaffeqarpoq. Tamanna aamma aalajangiisoqartinnagu innuttaasoq ikinnerpaamik ataasiarluni oqaloqatigineqartarnissaanut naapertuuppoq. Tamanna illuatungeriit tusarniarneqarnissaat pillugu ingerlatsinermi inatsisini malittarisassanut naapertuuppoq.

Malittarisassat malinneqangippata, kingornalu naammagittaalliortoqarpat imaluunniit suliareqqitassanngortitsisoqarpat suliaq suliareqqittariaqalersinnaavoq. Tamanna ima paasineqassaaq; kommunip suliaq nutaatut suliaqqissagaa piffissamik nukinnillu atueqqilluni. Malittarisassat aallaqqaammulli malinneqarpata piffissartortoqassanngilaq aamma innuttaasut pisariaqanngitsumik suliap sivisuumik suliarneqarneranik misigisaqassanngillat tassungalu atasumik pakatsinatik pisortanullu tatiginnikkunnaaratik.

Immikkoortumi "ingerlatsinermi inatsisini malittarisassani" ingerlatsiviup, tassa imaappoq ilaatigut kommunip, sunik isumaginnissanersoq pillugu immikkoortut assigiinngitsut allattorsimapput.

Innuttaasut pisinnaatitaaffiisa ilai inatsisini assigiinngitsuni arlalinni uteqqinneqarput. Inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut inatsimmi aamma pasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi atuarneqarsinnaavoq innuttaasoq ilitersuunneqarnissamut siunnersorneqarnissamullu pisinnaatitaaffeqartoq. Meeqqat tapersorneqarnissaannut inatsimmi meeqqanut arlalinnik aamma pisinnaatitaaffeqarput, taakkua aamma inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut inatsimmi atuarneqarsinnaapput.

Ingerlatsinermut inatsimmi tunngaviusumik malittarisassat

Kommuni taannaavoq innuttaasut tapersorneqarnissaminnik pisariaqartinneqartumik tunniussuinissaminut isumaginnittussaq, soorlu aamma kommuni taannaalluni tapersorsuinissamut periarfissanik pisariaqartunik isumaginnittussaq. Inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut inatsimmi akuttunngitsumik allassimasarpoq "kommuni", taannali piviusumik isumaqarluni kommunimi atorfeqartut.

Soorlu assersuutigalugu innuttaasoq isigiarsuttoq isigiarsuttut allat assigalugit tapersorneqarnissamik pisariaqartitsinersoq qularnatarpoq. Inuit tamarmik assigiinngitsuupput amerlanertigullu assigiinngitsunik pisariaqartitsisarlutik. Innuttaasut inuunermi nunamilu amerlanertigut assigiinngitsuniittarput. Ila ilinniartuusarput, allat sulii meeqqerivimmiillutik allallu ukioqqortusisimallutik immaqalu allat utoqqalinerminnut attuumassutilimmik innarluuteqarlutik. Taamaattumik kommunimi sullissisunit tamatigut aalajangiiffigineqartussanik inuit ataasiakkaat aallaavigalugit pisariaqartumik eqqortumillu ikiorsiisoqartassaaq tapersuisoqarluni.

Inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut inatsit annerusumik malillugu tapersorsuinissamut assigiinngitsunik periarfissaqarpoq. Kisianni ingerlatsinermi inatsisini malittarisassarpaaluit malinneqassapput. Inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut inatsimmi aalajangersakkat arlallit allatorneqarsimapput. Inatsisip najoqqutarinissaa pisariitsuvoq. Aalajangersakkap ataatsip imaa pillugu nalornisoqalissagaluarpat

inatsimmut nassuiaatit itinerusunik paasissutissartalit ujaasiffigilluarneqarsinnaasarput. Inatsimmut nassuiaatini aalajangersakkat sumut atorneqarnissaannut inatsisiliortut eqqarsaatigisimasaat atuarneqarsinnaapput.

Inatsimmi aamma kina sumut akisussaannersoq ajunngivissunik allattuisoqarsimavoq. Kommuni arlaannut akisussaavoq, allanullu Naalackersuisut akisussaaffeqarlutik. Siusinnerusukkut allaaserineqartutut najugaqatigiiffinni aamma najugaqarfinni (illersugaasuni) naammattunik inissaqarnermut kommunit akisussaavoq, immikkullu ikiorsiiffiusuni tapersersuiffiusunilu ulloq unnuarlu neqeroorutinut akisussaaffik Naalackersuisuniilluni (Namminersorlutik Oqartussaniilluni).

Kommuni tassaanusarpoq ikiortissarsiorluni siunnersoqqullunilu innuttaasumit siullertut kisiartatullu saaffigineqartartoq. Imaassinnaavoq innuttaasoq oqaasertalersuiniarnerminik ajornartorsiuteqartartoq, tassanilu innuttaasup illersorteqarnissamat pisinnaatitaaffeqarnera eqqaamaneqartariaqarpoq. Illersuisup suliassai immikkoortumi kingusinnerusumi allaaserineqarput.

Kommuni tassaakkajuttarmat oqartussani siullersaalluni innuttaasumit naapitsisartoq taamaattumik assut pingaaruteqarpoq peqataasunut tamanut sapinngisamik pitsaasumik ataatsimeeqatigiittarnissaq. Oqaloqatigiinneq aporfeqanngitsumik sapinngisamillu tutsuiginartumik pisinnaappat sulineq oqinnerulissaaq. Uani aamma pingaartuavoq una; kommunip innuttaasumut ilaatigut ilitsersuisussaana, soorlu innuttaasoq kukkusumut saaffiginnissimappat innuttaasoq oqartussanut eqqortunut innersuunneqarsinnaavoq.

Ingerlatsivinni ileqqorissaarneq

Taaguut ingerlatsivinni ileqqorissaarneq tassaassinnaavoq kommunip ilitsersuummi imaluunniit sulisut najoqqutassaanni allassimasaa. Ajornerpaaffiani taaguut immaqa atorfeqartunut nassuiaatigineqanngitsoorsimasinnaavoq. Ingerlatsivinni ileqqorissaarneq tassaavoq oqartussaasut innuttaasunut qanoq pissusilersornissaannut najoqqutassaq tunngaviusussarlu. Ombudsmandip aalajangiinnermini taaguut ingerlatsivinni ileqqorissaarneq eqqaakulasarpaa. Ombudsmandi pillugu inatsimmi aamma allaqqavoq ingerlatsivinni ileqqorissaarnissaq pillugu tunngaviit malillugit ingerlatsiviup sulineranik ombudsmandi nakkutiginnissasoq.

Ingerlatsivinni ileqqorissaarnissaq inatsimmi toqqaannartumik allassimangikkaluartoq taamaattoq arlalinni taaguut atuarneqarsinnaasarpoq. Ingerlatsivinni ileqqorissaarnerup ilaatigut aalajangiinerit tunngavilersornissaat aamma aalajangiisoqartinnagu suliassat sukumiisumik misissorneqartarnissaat pillugu aalajangersakkanut tapertaavoq, oqartussallu allattuisussaallutillu nalunaarsuiffinnut inissiisassallutik.

Aamma kommunimi atorfeqartut oqaatsinik sorlernik atuinerat pineqarsinnaavoq. Danmarkimi Folketingip ombudsmandia kommunaldirektørip innuttaasumut akissutaa pissutigalugu isornartorsiuvoq. Kommunaldirektøri allappoq:

"Inatsisit imarisaannik paasinnissinnaaneq ajornartorsiutigigunarakku kingumut ataatsimeeqatiginissat neqeroortigissavara, tassani qanoq ilillutit allagaatinik takunnissinnaalersinnaanersutit ataani atsiortutut nammineeurlunga nassuiaanniarsarissavaatit, aamma qanoq kinaassusersiunngitsumik, tutsuiginartumik ataqqinnittumillu attaveqatigiittoqartarnersoq", aamma "aamma X Kommunip kingumut tutsuiginanngitsunik saaffiginnissuteqarnitit arlallit tigusimammagit ajuusaarnarluni, tak. ataaniittut, ilinnullu ilisimatitsissutigissallugu suliami matumani allanilu arlalinni ilinniit saaffiginnissutit tutsuiginanngitsut kinaassusersiortullu isummerfiginissaannut X Kommuni imaannaanngitsumik qatsussilluni". Ombudsmandip

isumaa malillugu tassani pineqarpoq inussiarniitsumik nikassaalluniluni oqaatsinik atuisoqartoq ingerlatsivimmi ileqqorissaarnissamut akерliuserisumik.¹³

Ingerlatsivinni ileqqorissaarnissap iluani sammisaq alla pingaarutilik tassaapput piffissat suliamik suliarinninnermut atornerqartut. Ingerlatsivinni ileqqorersaarnerup malitsigisaanik pisortat ingerlatsiviini suliat naammaginartumik piffissap iluani suliarineqartassapput aamma pisariaqanngitsumik suliat kinguarsarneqassanngillat. Inatsisartut Ombudsmandianit qanittukkut saqquppersumi oqaaseqaataani kommunimut isornartorsiuisoqarpoq tapersersortitut ikiorteqartitsineq pillugu suliamik suliaqarnera ukioq ataaseq affarmillu sivisussuseqarsimammat. Ombudsmandip nittartagaata malinnaaffiginissaa pitsaasuvoq, tassami oqartussat qanoq suliaassanik suliarinnittariaqarnerat pillugu pitsaasumik tassani ilitersuisoqarmat.

Nutarterinnermut Aqutsisoqarfik aamma Danmarkimi nunap immikkoortortai pisortani pissuserissaarneq pillugu quppersakkamik pitsaasumik suliaqarsimapput. Taamaattumik sammisaq taanna pingaarutilik pillugu atuakkami ujarliffissami matumani pisariaqanngitsumik inissamik atuisoqassanngilaq. Kommuni atorussanik kalaallisuunik peqanngippat aqqiissutaasinnaasoq tassaasinnaavoq quppersakkat danskisuujuusut Danmarkimi atuuttut nutsertinneqarnissaat, tassa ingerlatsivinni ileqqorissaarneq Danmarkimi imaluunniit Kalaallit Nunaanni najugaarneq apeqqutaatinnagu tamani atuummat. Ingerlatsivinni ileqqorissaarneq pillugu quppersagaq uani aaneqarsinnaavoq: [god-adfaerd-i-det-offentlige.web.pdf \(modst.dk\)](http://god-adfaerd-i-det-offentlige.web.pdf(modst.dk))

Atuakkami ujarliffissiami matumani kapitalimi kingullermi taaguut naakkittaanneq sammineqassaaq, ingerlatsivinni ileqqorissaarnissap tamatigut malinneqannginneranut pissutaasunut ilaasinnaasoq, innuttaasunullu pissuserissaannginneq "nalinginnaasunngorsinnaammat". Tamanna sammisaavoq pingaarutilik annerunerujussuarmik sammineqartariaqartoq, ajoraluartumilli pisuunermik, kannigusunermik eqqartugassaannngitsunillu imaqartoq.

Misissuinermi tunngavik

Ingerlatsinermi inatsisini tunngavinni pingaarutilinnut ilaatigut ilaapput naammattunik paasissutissanik pissarsinissamut tunngavik - imaluunniit misissuinermi tunngavik. Tamanna isumaqarpoq suliaq suliarinissaanut paasissutissanik naammattunik pissarsinissamut kommunu akisussaasoq. Suliaq ataaseq aatsaat suliarineqarsinnaavoq paasissutissat attuumassuteqartut tamakkerneqarsimappata. Tamanna aamma taaneqartarpoq "tamakkiisumik paasissutissiisumik tunngaveqarneq". Paasissutissat ilai ajornanngitsumik kommunimit pissarsiarineqarsinnaapput, ilaatigut najugaarneq pillugu paasissutissat, ukiut assigisaallu, paasissutissalli allat innuttaasumit tunniunneqatussaasarlutik. Paasissutissat ilai inuk pillugu paasissutissat isumannaatsuunissaat pillugu inatsisit pissutigalugu innuttaasup akuersilluni atsiernerata kingorna aatsaat kommunimit pissarsiarineqarsinnaasarpur. Misissuinermi tunngavik eqqaaneqareersutut inatsimmi paragraffimi allassimannngilaq, inatsisitigullu tunngavik nalinginnaasuvoq. Ombudsmandip naammattunik paasissutissanik pissarsinissamut tunngavik nittartakkamini eqqaavaa.¹⁴

Immikkut ilisimasalinniit oqaaseqaatinik pissarsinissaq pingaaruteqarpoq. Soorlu assersuutigalugu kommunini pikkorissorpassuarnik sulisoqaraluarluni innuttaasoq qanorpiaq piginnaanikinnerusimanersoq, nakorsatuulli, kommunimi sulisunit ilisimatitsisutigineqarsinnaanngilaq. Inuit imaluunniit suliat arlaannaalluunniit assigiinneq ajorput, taamaattumillu innuttaasoq aalajangersimasoq pillugu paasissutissanik ilaannikkut pissarsiniartoqartariaqartarluni. Innuttaasut angallarluttut ikiorsiissutissaannik atorunik qinnuteqaatit kommunip siusinnerusukkut suliarinnissimagaluarlugit issiaviup kaassuartakkap asserluinnaanik innuttaasoq

13 [Ingerlatsivinni ileqqorissaarneq \(ombudsmanden.dk\)](http://ingerlatsivinni.ileqqorissaarneq(ombudsmanden.dk))

14 [Naammattunik paasissutissanik pissarsinissamut tunngavik \(ombudsmanden.dk\)](http://naammattunik.paasissutissanik.pissarsinissamut.tunngavik(ombudsmanden.dk))

tunineqassanersoq qularnartarpoq. Tassani kingumut pingaaruteqarpoq innuttaasup sunik kissaateqarnera pisariaqartitsineralu pillugit innuttaasumik oqaloqateqarnissaq, kisianni aamma pillorissaasoq isumasioqarsinnaavoq - immaqa kommuni namminerisaminik pillorissaasoqarpoq imaluunniit immikkut ilisimasalimmik sulisoqarpoq, innarluutilinnik sullissivimmi Pissassarfimmi.¹⁵ Pingaarporli suliap pisariaqanngitsumik kinguarsarneqarnissaa qulakkiissallugu.

Paasissutissarpasuit eqqaaneqartutut kommunimit pissarsiarineqarsinnaapput. Paasissutissalli tamarmik suliami aalajangiinissamut atorneqarneqaaqusaanngillat. Soorlu assersuutigalugalugu suliami aalajangiinissamut kinguaassiuutit atorneqarnerat, upperisaq upperisarsiornerlu naalackersuineramik suliaqarnermut isummertariaatsit pillugit paasissutissat kommunit atorneqaaqusaanngillat.

Aamma imaassinnaavoq innuttaasup suliami pimoorussinnginnera aalajangiinermut pingaaruteqarsinnaasoq. Tassani siusinnerusukkut eqqaaneqartut pingaarpoq innuttaasumik pitsaasumik oqaloqateqarnissaq aamma toqqissisimanermik tatiginninnermillu pisariaqartumik pilersitsinissaq. Innuttaasoq paasissutissat ilaannik tunniusserusussanngippat suliap suliarinissaa ajornakusoorsinnaavoq imaluunniit innuttaasup qinnuteqaammut itigartinneqarneranik naammassineqarsinnaalluni.

Allattuisussaataaneq

Allattuisussaataaneq tassaavoq sulianik suliarinninnermi sakku pingaarutilik. Suliani aalajangiisoqarnissaanik ilimagineqartuni innuttaasup paasissutissat saqqummiussai kommunimit allatorneqassapput, paasissutissat allagaatit pigineqareersimanngippata. Tamanna taaneqartarpoq allattuisussaataaneq aamma suliami susoqarneranik allattukkat kingornatigut uppersarsaatit imaluunniit uppersarsaqqusinerami qulakkeerinnittussaasarput. Innuttaasup tullianik kommunimiinnerani sullissisup allap innuttaasumik oqaloqatigineqarnermini aamma allagaatinik atuinissaanut iluaqutaassapput.

Innuttaasup kommunimik tamatigut naapitsinermini kissaatini isummanilu uteqqittuassagunigit tamanna innuttaasumut assut artukkiisinnaavoq aamma innuttaasup kommunimut paasissutissanik tunniusereersimasutut isumaqaruni paasissutissiinngitsoorneranik tamanna ilaatigut kinguneqarsinnaavoq. Innuttaasoq aamma allagaatinik takunnissinnaatitaavoq, tassanilu aamma suliami eqqortumik allaaserinnittoqarsimanissaa pingaaruteqarluni. Innuttaasup qinnuteqarnermini tamakkiisumik taparserneqannginnami Naammagittaalliortarfimmut suliakkeerusulissagaluarpat allattukkat aamma pingaaruteqarsinnaapput. Allattuisussaataanermi malittarisassat pillugit Pisortat ingerlatsinerat pillugu inatsimmi § 6-imi ima allassimavoq.¹⁶

Taamaalilluni kommunimi sullissisoq allattuisussaataaneq pillugu apeqqutinik pingaaruteqarluinnartunik pingasunik naliliissarpoq.

Siulleq maluginiagassaq ileqqussanut tunngassuteqarpoq, ima tamanna paasineqassaaq; kommunip sulianut nalunaarsuiffimmini suliamut paasissutissat tamaasa pigigai, soorlu aamma paasissutissat sullissisimanerillu tamaasa uppersarsinnaagai. Sulianut nalunaarsuiffik suliami pisut tamaasa erseqqissumik paasissutissartaqartarpoq. Tassa imaappoq; soorlu assersuutigalugu sullississoq allannussagaluarpat taanna suliamik naqqaniit aallartittariaqanngitsoq, tassami kommunip sulianut nalunaarsuiffiani paasissutissat suliamut tunngassutillit pigineqareermata.

15 https://pissassarfik.gl/?sc_lang=da

16 [Malittarisassat paasissutissaasivik \(inatsisit.gl\)](#) § 6

Eqqarsaatigisassat aappaa tassaavoq innuttaasup suliambut takunnissinnaatitaanera¹⁷ aamma illuatungimik tusarniaasinnaatitaanera. Paasissutissat tamakkerlutik suliambi allanneqarsimanngikkaangata innuttaasup suliambi paasissutissanik tamanik takunnissinnaatitaanini atortissinnaanngilaa. Paasissutissat suliambi allagaatigineqanngikkaangata innuttaasup suliambut kommuni qanoq isiginnittaaseqarnerisooq paasinninnissaminut periarfissaqarneq ajorpoq.

Eqqarsaatigisassat pingajuat tassaavoq oqartussat allat inuillu suliap eqqortumik suliareneqarsimaneranik misissuisinnaanerat. Soorlu assersuutigalugu misissuisinnaasut tassaasinnaapput Naammagittaalliortarfik aamma ombudsmandi naammagittaalliummi isummernissamut paasissutissanik tamanik atorfissaqartitsisartut.

Paasissutissat assigiinngitsut allatorneqarnissaminut attuumassutillit sullissisumit assigiinngitsorpassuartigut ilisimaneqalersinnaasarput. Paasissutissat oqalulluni, oqarasuaat atorlugu, allakkatigut nalunaarsuiffiit allatulluunniit pissarsiarineqarsinnaasarput. Paasissutissat oqartussanit allaneersinnaapput, innuttaasumit namminermit, atorfeqartunit allaniit imaluunniit paasissutissat sullissisup nammineq pigisinnaasarpai. Soorlu assersuutigalugu innuttaasumit assut isigiarsuttumit siusinnerusukkut oqaloqatiginninnermit pissarsiarineqarsinnaapput.

Illuatungimik tusarniaaneq

Peqataasumik tusarniaaneq atuuttarpoq innuttaasup ilisimanngisaanik suliambi paasissutissanik peqartillugu aamma innuttaasumut iluaqutaasinnaanngitsut akornusiisinnaasulluunniit. Innuttaasumik artukkiisinnaasumik paasissutissamik innuttaasooq ilisimateqqaarnagu innuttaasumik ajortumik kinguneqartitsisinnaasumik kommuni taamaalilluni aalajangiisinnaanngilaq.

Kommunip paasissutissanik sunik pigisaqarneranik innuttaasup ingerlaannaq ilisimasaqarnissaa kommunimit aallaavigineqarsinnaanngilaq. Paasissutissanik sunik suliambi nammineq pigisaqarneq pillugu innuttaasumut paasissutissiinnikkut oqartussanut tatiginninneq aamma qaffasinnerulersinnaavoq. Imaassinnaavoq paatsoortoqarsimasooq imaluunniit paasissutissat kommunimit pigineqalernerisa kingorna piviusumik allannortoqarsimasooq. Peqataasumik tusarniaaneq pillugu malittarisassat suliassat suliareneqartarnerat pillugu inatsimmi § 19-21-mi takuneqarsinnaapput.¹⁸

Innuttaasooq taamaalilluni kommunip aalajangiinissaa sioqqullugu oqaaseqaateqarnissaminut pisinnaatitaaffeqarpoq. Peqataasumik tusarniaasoqarsimanngippat kukkusumik aalajangiisoqarsinnaavoq, aalajangiinnermut tunngavik kukkusuummat imaluunniit naammannngimmat. Tamatuma kingumut kingunerisinnaavaa suliap aallaqqaataaniit suliareqqinneqartariaqarnera. Pingaarpoq paasissutissatigut innuttaasup peqataanera pilersueqataaneralu. Peqataasumik tusarniaaneq assersuutigalugu atorneqartarpoq innuttaasumi pissutsinik kommuni allannguissatillugu imaluunniit ajornerulersitsissatillugu. Imaassinnaavoq innuttaasup aningaasatigut taperneqartarnerani aningaasat kommunip ikilisinniarai, takusinnaagamiuk pineqartoq inooqateqalersimasooq allamilluunniit arlaannik pisoqarsimasooq. Innuttaasup pinngitsoorani ilisimanngilaa kommunip maannakkut paasissutissat taakku pigigai. Aamma imaassinnaavoq innuttaasup tapersersortitut ikiorteqarnermi imaluunniit angerlarsimaffimmi ikiorteqarnermi tiimit amerlassusaannik kommuni ikilisaaniartoq innuttaasullu nalullugu kommuni sooq taamatut aalajangiisimanersooq.

17 Allagaatinik takunnissinnaatitaaneq immikkut sammisatut atuarneqarsinnaassaaq

¹⁸ [Regelsæt database \(lovgivning.gl\)](#) § 19-21 Partshøring

Suliami kina illuatungiuersooq pillugu apequt immikkoortumi tulliuuttumi takuneqarsinnaassaaq.

Suliami illuatungeriit

Suliami kina illuatungiuersooq sianigissallugu pingaaruteqarpoq. Peqataasut sunik pisinnaatitaaffeqarnerinut tamanna attuumassuteqarpoq, kisianni aamma paasissutissat inunnit allanit ilisimaneqanngivissortussanik kommunip ingerlatitseqqiinermigut nipangiussisussaataaneq innarlertarpaa.

Soorlu assersuutigalugu illuatungit tassaapput angajoqqaatut oqartussaassuseqartut, innuttaasooq nammineq, eqqartuussissuserisut imaluunniit illuatungimut sinniisooq, illersortit. Paasitineqarsinnaataaneq pillugu inatsimmi §§ 8 aamma 9-mi atuarneqarsinnaavoq suliami ataatsimi kikkut illuatungiuersut, aamma taakku sunik pisinnaatitaaffeqarnerisut.¹⁹

Aallaaviattut innuttaasooq ikiortinnissamut imaluunniit allanit sinniisooqarnissamut pisinnaatitaaffeqarpoq. Taamaattorli kina sinniisuunersooq aamma sunik pisinnaatitaanersooq imaluunniit piginnaatitaanersooq malunnartumik assigiinngissuteqartarpoq. Innuttaasooq allanit ikiorneqarnissaminik akuttunngitsumik kissaatigartarpoq, tamatigullu piginnaatitsineq qanoq angitigisooq pigineqarnerisooq innuttaasup nammineq ilisimaneq ajorpaa imaluunniit illersortip illuatungillu sinniisuata suna immikkoortugigeraat ilisimanagu.

Inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut inatsisip § 24 naapertorlugu kommuni innuttaasut illersuisoteqarnissaannik neqerooruteqassaaq.²⁰

Sinniisooqarsinnaanermut allanillu ikiorneqarnissamut pisinnaatitaaffik qularnaveeqqutitut najoqqutassavaoq. Pisinnaatitaaffik taanna immikkorluinnaq pisuni taamaallaat saneqqunneqarsinnaavoq. Illuatungiusup suliap suliarineqarnerata nalaani sinniisooqarnissaannut imaluunniit allaniit ikiorneqarnissaannut itigartitsinissamut pissutissaqarlartunik taamaalilluni tunngaveqassaaq, soorlu assersuutigalugu innuttaasup pineqartup soqutigisaanik piviusumik isumaginnissinnaanngippat. Pineqartoq sinniisooq imaluunniit illersortissatut kissaatigineqartoq illuatungip soqutigisaanik isumaginninnissamut naleqqutissanngippat immaqaluunniit illuatungimut ajoqusiisinaappat pisuni immikkorluinnaq ittuni taassuma ilaatinneqarsinnaannginnerani illuatungeq kisimi suliami peqataasinneqarsinnaasooq eqqarsartoqarsinnaavoq.

Taamaattorli suliami kina illersorterissallugu innuttaasup nammineq amerlanertigut aalajangersinnaasarpaa. Taanna ilaqutaasinnaavoq, ilisimarimasaaq imaluunniit ikinngut, inuttut innuttaasumut tapersersortitut kommunimik ataatsimeeqateqarnermi annerusumik peqataasinnaasooq. Innuttaasooq aamma ilinniarsimasumik illersorteqarsinnaavoq taamaalilluni sulia pillugu immikkut ilisimasaqartoq illersortigineqassaaq. Illersorti suliami qanoq ilaatinneqartigissanersooq innuttaasup nammineerluni aalajangissavaa. Illersortip innuttaasooq peqatigalugu kommunimi ataatsimiinnermi peqataasinnaavoq. Illersortip apeqquteqartarluni innuttaasumillu tapersersuilluni innuttaasooq ikiorsinnaavaa taamaalilluni oqaloqatigiinnermik oqinnerulersitsissaaq. Illersorti tunngavisumik arlalinnik pisinnaatitaaffeqanngilaq. Illersortip innuttaasooq najuutsinnagu kommunimi ataatsimiinnermi peqataasinnaanngilaq imaluunniit nammineerluni innuttaasooq sinnerlugu naammagittaalliuuteqarsinnaanngilaq.

¹⁹ [Malittarisassat paasissutissaasiviat \(inatsisit.gl\)](#) § 8-9

²⁰ [Regelsæt database \(lovgivning.gl\)](#) § 24

Illersortip aamma illuatungimut sinniisup akornanni assigiinngissut malunnaatilik unaavoq illuatungimut sinniisooq innuttaasutulli pisinnaatitaaffeqarpoq - tassa imaappoq illuatungitut pisinnaatitaaffeqarpoq aamma illersorti pisinnaatitaaffiit taakkua assiginik pisinnaatitaaffeqanngilaq.

Illuatungimut sinniisooq amerlanertigut amerlasuunik pisinnaatitaaffeqartarpoq innuttaasorlu sinnerlugu iliuseqarnissamat pisinnaatitaaffeqarluni. Taamaattorli sinniisooq sunut pisinnaatitaaffeqarnerooq erseqqissumik allassimasooqassaaq. Innuttaasup "ikiortaata" qanoq inissisimaneera pillugu siusissukkut erseqqissaanissaq pingaaruteqarpoq. Innuttaasup pisinnaatitaaffiini illuatungip sinniisuanut tunniuppagit aamma innuttaasooq najuunnani innuttaasooq sinnerlugu ataatsimiinnermi peqataasinnaatitaappat suliami aalajangiinerit pillugit illuatungip sinniisuanut kommuni ilisimatitsissaaq. Illuatungip sinniisua allagaatinik paasisaqarnissaq pillugu noqqaasinnaatitaavoq innuttaasorlu sinnerlugu naammagittaalliuuteqarsinnaalluni. Aamma ima pisoqarsinnaavoq kommunimit kissaatigineqarluni innuttaasooq nammineq peqataassasooq. Kommuni piginnaatitsineq pillugu innuttaasumut noqqaassaaq tassani erseqqissarneqarsimalluni illuatungiusup sinniisua qanoq ititigisumik innuttaasup soqutigisaanik isumaginnissanersooq. Illuatungiusup sinniisua oqaatsitigut allakkatigullu atassuteqartuussava - imaluunniit taakkua arlaat kisiat atussavaa?

Illuatungiusup sinniisuanut piginnaatitsineq

Piginnaatitsissut qanoq isikkoqassanersooq tunngaviumik piumasaaqateqanngilaq. Taamaattorli piginnaatitsissummi (illuatungiusup sinniisua) piginnaatitsisup (innuttaasup) atia aamma inuup normui allassimappata pitsaassaaq, taamaalilluni kina sinniisuunersooq arlaatigut nalornisoortoqarsinnaajunnaarsillugu. Tulliatut piginnaatitsineq imaluunniit illuatungiusup sinniisua sutigut iliuseqarsinnaatitaanersooq immikkut atuarneqarsinnaassaaq. Minnerunngitsumillu piginnaatitsissut innuttaasumit ikiortikkusuttumit atsiorneqartariaqarpoq. Kommunimi ingerlatsiviit assigiinngitsut ingerlatsivinnut ataasiakkaanut tamanut immikkut piginnaatitsissummik noqqaasinnaapput.

Piginnaatitsissut innuttaasumut naleqqutissanersooq kommunip nammineerluni isumaliutigissavaa innuttaasorlu ilitersuutissallugu piginnaatitsisut qanoq suliamut attuumassuteqartiginersooq. Aamma illersorti innuttaasumut illuatungiliuttup sinniisuatut inissisimaleratarsinnaavoq, taamaattoqassappallu sumut piginnaatitsissut atorneqassanersooq kommunip nammineq misissussavaa. Piginnaatitsissut qanoq ititigisumik atuussanersooq kommunimi sullissisup nalornissutigissappagu utoqqarnik sullissiviup nittartagaani siunnersuutissarpasuit isumassarsiorfigineqarsinnaapput. <https://www.aeldresagen.dk/viden-og-raadgivning/hjaelp-og-stoette/fuldmagter-og-vaergemaal/gode-raad/hvad-er-en-fuldmagt>

Qanorluunniit pisoqaraluarpat kommunimi innuttaasup sumukarfissanut kimit ikiorneqarnissaanik qulakkeerinninnissaq tulluartuussaaq.

Aalajangiinerit

Ingerlatsineq pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiineq tassaassaaq oqartussat aalajangiinerat (ingerlatsiviup aalajangiinera), tassa imaappoq oqaaseqaat pisumi pineqartumi susooqarneranik suullu eqqortuuneranik aalajangerneq. Imaassinnaavoq innuttaasooq ikiortissarsiorluni imaluunniit tapersersortissarsiorluni qinnuteqartoq. Aalajangiineq pillugu taaguut ilitersuinerimik imaluunniit ingerlatsiviup ingerlataqarneranut paarlaanneqassanngilaq. Ingerlatsiviup ingerlataqarneranut assersuutit tassaasinnaapput: napparsimmavimmi suliarinnineq, atuartitsineq, meeqqerivimmi perorsaalluni sulineq, utoqqarnik paarsineq il.il. Imatut pisoqartillugu aalajangiinerusarpoq:

Alla pillugu (amerlanertigut innuttaasoq) kommuni aalajangiivoq imaluunniit imatut akisinnaalluni: Aap, innuttaasoq taamaaliorsinnaavoq. Imaluunniit: Naamik, innuttaasoq taamaaliorsinnaangilaq. Imaluunniit kommuni illuinnaasiorluni isumaqatigiissusiorpoq (Illugiunngitsumik), taamaalluni aalajangiineq pineqarluni.

Aalajangiinerup aamma ingerlatsiviup ingerlataqarnerata assigiinngissutaat:

Innuttaasoq imigassamut katsorsartinniarluni qinnuteqarpoq neriorsorneqarlunilu. Taanna aalajangiineruvoq.

Katsorsaaneq qanoq ingerlanneqassava: Taanna ingerlatsivimmi ingerlataqarneruvoq.

Ilumut aalajangiineq pineqarneraq maluginiassallugu pingaarpoq. Ingerlatsinermi inatsisini malittarisassat malinneqarsimanersut malugininissamut pingaaruteqarpoq. Tassa imaappoq aalajangiinnermut tunngavilersuut ilaatinneqassasoq aamma innuttaasoq qinnuteqaammimi tamakkiisumik taparserneqanngippat naammagittalliuuteqarnissamut ilitsersuut ilanngunneqartussaavoq.

Innuttaasoq qinnuteqaammimi tamakkiisumik taparserneqarpat tamannalu oqarasuaatikkut ilisimatitsissutigineqarpat aalajangiinerup aamma allakkatigut nassiunneqarnissaa pillugu kommunip innuttaasumut ilisimatitsinissani eqqaamassavaa. Oqaasiinnakkut ilisimatitsinerugaluartoq suli aalajangiineq pineqarpoq, innuttaasullu aalajangerneq allaganngorlugu piumasaqaatigisinnaavaa, qinnuteqaatiguniuk. Tamatuma saniatigut kommunip aamma eqqaamassavaa allattuisussaataaneq tassani atuummat. Eqqaamanninniissamut najoqqutaalluarsinnaavoq una: aalajangerneq innuttaasup akuutinneqarnissaanik qanilliarortillugu aalajangiineq pineqartarsimassaaq.

Ombudsmandip ukioq 2020-mut nalunaarusiaata siulequtaani ombudsmandi qupperneq 8-mi ima allappoq: "2019-imi ukiumoortumik nalunaarutinni oqaatigaara kommunip qinnuteqaatinut assigiinngitsunut itigartitsissutaat pillugit innuttaasut naammagittaalliuutaat qaammatit tamaasa tigusarikka. Innuttaasut allakkatigut aalajangiinermik tigusaqarsimanatik paasissutissiisarnerat sulianni taakkunani qaqutigoortuunngilaq. Tamanna pisuni innuttaasut allakkatigut aalajangiinermik piumallutik kommunimut erseqqissumik qinnuteqarfigisimasaanni aamma atuuppoq.

2019-imi ukiumoortumik nalunaarutinni oqaatigaara allakkatigoortitsisarneq pillugu malittarisassat malinneqarnissaat borgmesterinut allakkani erseqqissaatigisimagiga taamatuttaarlu Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaat borgmesterinut allakkannik ilisimatissimagiga. Tamanna ukiup ataatsip qaangiunnerani sunniuteqarsimanngilaq. Sulianni innuttaasut tamakkiisuunngitsumik ilalernerqarfigisaanni innuttaasut tamanna piumasaqaatigippasuk kommunit suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi allakkatigut tunngavilersugaasumik aalajangiisarnissaat pillugu aalajangersakkanik malinninnginnerat suli annertuumik ajornartorsiutaavoq."²¹

Pingaarpoq ilisimassallugu qaqugukkat piviusumik aalajangiineq pineqarneraq aamma tamanna innuttaasumit ilisimaneqarneraq pingaaruteqarluni. Ombudsmandip oqaaseqataani suli allami isornartorsiorneqarpoq pisortanit ikiorsiissutinut akigitat appartinneri pillugit kommunip erseqqissumik innuttaasunut ilisimatitsisimannginnera. Kommuni taamaallaat najukkami ugeaviisimi akitigitat appartinneri pillugit

²¹ <https://www.ombudsmand.gl/aarsberetninger> 2020-miit ukiumoortumik nassuiaat, kalaalisuusani qupperneq

ilisimatitsisimavoq. Aalajangiineq 2020-mut ukiumoortumik nalunaarusiami aamma qulaani takuneqarsinnaasumi nassaarineqarsinnaavoq.

Tunngavilersuineq

Kommunimut qinnuteqaammini innuttaasoq tamakkiisumik tapersersorneqanngippat tunngavilersuummik pissarsinissamut innuttaasoq piunasaqarsinnaavoq. Aalajangiinerup eqqortuuneranik taassumalu piviusorsioortuuneranik taanna arlaatigut qulakkeerinninneruvoq. Taaguut "tamakkiisumik taperserneqarneq" atorneqarpat tamanna isumaqarpoq innuttaasup qinnutigisani tamakkerlugit pissarsiarissagai. Innuttaasoq aalajangersimasumik pissuseqartumik iluseqartumillu atortussamik aalajangersimasumik qinnuteqarsimappat taannalu pissarsiaralugu, taava innuttaasoq qinnuteqaammini tamakkiisumik taperserneqarsimassaaq.

Innuttaasoq assersuutigalugu sapaatip akunneranut 20 tiimini tapersersortitit ikiorti pillugu qinnuteqarsimappat, taamaallaalli sapaatip akunneranut 10 tiiminut akuerineqarluni taava innuttaasoq tamakkiisumik taperserneqarsimassanngilaq. Innuttaasoq pissarsilaarpoq, kisianni innuttaasup kissaatigisani tamaasa pissarsiarinangilai. Taava innuttaasup qinnutigisaanut 20 tiimini tapersersorteqarnissamut taarsiullugu taamaallaat 10 tiiminut sooq tapersersorteqarnissaanut kommuni nassuiaanissamut pisussaaffeqarpoq. Kommuni tunngavilersuuteqarpat taanna ima erseqqillunilu paasinassaaq innuttaasup takusinnaallugu suliap suliarinissaanut inatsisit suut kommunimit malinneqarsimanersut, kisianni aamma tamakkiisumik paasissutissanik tunngaveqarluni kommuni ilumut aalajangiisimanersaq. Tunngavilersuummut pingasunik piunasaqaateqarpoq: Suliap pissusaa, inatsimmi malittarisassat imaluunniit aalajangersakkat suut kiisalu eqqarsaatigisassat kommunimit pingaartinneqarsimasut pillugit nassuiaaneq.

Tunngavilersuutit pillugit malittarisassat suliassat suliareqartarnerat pillugu inatsimmi kapitali 6-imiippat.²² Tunngavilersuutit pillugit malittarisassat aamma siunertaraat aalajangiinnermut tunngavigineqartut piviusorsioortuuneri naammattuunerisalu qulakkeerneqarnissaat minnerunngitsumillu tiguisup aalajangiineq pillugu paasinninneranik qulakkeerinninnerunissaq. Aalajangiineq allakkatigut nalunaarutigineqarpat tunngavilersuut ilaatinneqassaaq. Oqaasiinnakkut aalajangiinnermik nalunaarfigineqartup piunasaarsinnaavaa allakkatigut tunngavilersuummik perusulluni. Taamaattorli innuttaasoq tamakkiisumik taperserneqarpat aalajangiinerit tunngavilersornissaannut pisussaaffeqartoqassanngilaq. Tunngavilersuut naleqqutissaaq aamma tiguisup naammagittaalliuuteqarnissamut periarfissaminik nalilersuinissaanut periarfissiissalluni. Tunngavilersuut taamaattumik pissutsinik aamma eqqarsaasersutinik kiisalu aalajangiinissaq sioqqullugu oqartussanit missiliuinerinik eqqortumik takutitsissaaq. Aalajangiineq kingusinnerusukkut isumaginninnermi naammagittaallioarfimmuut suliassanngortinneqarpat kommunip sunik tunngavilersuuteqarsimanera aalajangiisartunit takuneqarsinnaanera pingaaruteqarpoq.

Allagaatinik takunnissinnaatitaaneq

Pisup ingerlanerani imaluunniit kommunimi qinnuteqaatip suliarinerani innuttaasoq allagaatinik takunnissinnaatitaanermik noqqaasinnaavoq. Suliame pisariaqartunik paasissutissanik kommunip peqarnera taamaaliornikkut innuttaasup qulakkeersinnaavaa. Allagaatinik takunnissinnaatitaaneq aamma suliap suliareqarnerani susoqarneranik innuttaasup paasisaqarnissaanut iluaqutaasinnaavoq. Imaassinnaavoq innuttaasumiit, nakorsamiit, ilinniarfeqarfimmiit allamiilluunniit paasissutissat ilaannik kommuni amigaateqartoq. Allagaatinik takunnissinnaatitaaneq pillugu malittarisassat suliassat suliareqartarnerat pillugu

22 [Malittarisassat paasissutissaasiviat \(inatsisit.gl\)](#) § 22-24 tunngavilersuinerit

inatsimmi kapitali 4-mi nassaarineqarsinnaapput.²³ Eqqaamajuk innuttaasup illuatungitut sinniisua aamma allagaatinik takunninnissamik qinnuteqarsinnaammat. Aamma meeqqaminut angajoqqaatut oqartussaassuseqartumut tamanna atuuppoq.

Allagaatinik takunnissinnaatitaaneq pillugu noqqaasumik suliami peqataasoqarsimaneramik mianersorluarnissaq pingaaruteqarpoq, tassa tusagassiortut allallu allagaatinik takunnissinnaatitaanermik qinnuteqarsinnaasarmata. Suliami peqataangitsumiit inummiit allagaatinik takunnissinnaatitaaneq pillugu noqqaaneq pineqarpat apeqqut tamatigut pisortaq peqatigalugu oqallisigineqartassaaq.

Ilitsersuineq

Inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut inatsimmi aamma suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi atuarneqarsinnaavoq innuttaasunik ilitsersuinissamat kommuni pisussaaffeqartoq. Inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut inatsimmi allassimavoq atortunik toqqaanissaq, katsorsaalluni oqaloqateqarnissaq aamma atortut atorneqarneri pillugit kommuni siunnersuissasoq.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi oqaasertaliussat nalinginnaanerupput, tassa ima allassimammat: ”Ingerlatsinermut oqartussaaffiup inuit oqartussaaffigisami iluani suliassat pillugit apeqquteqarlutik saaffiginnittut pisariaqartitsinerat naapertorlugu ilitsersorlugillu ikiortassavai.

Imm. 2. Ingerlatsinermut oqartussaaffik suliassarissaminut tunnganngitsunik saaffigineqarpat, saaffiginnissut sapinngisamik oqartussaasunut eqqortunut ingerlateqqinneqassaaq.”

Innuttaasup minnerpaamik naatsorsuutigissavaa kommunimit pisariaqartitani naapertorlugit ilitsersuunneqarnissani, inatsit ataaseq allaluunniit pineqarnersoq apequtaatinnagu. Taamaattorli suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmut naleqqiullugu inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut inatsimmi oqaasertaliussat erseqqinnerujussuupput.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit malillugu ilitsersuisussaatitaanermi innuttaasut paasissutissanik pisariaqartitaminnik tunineqarnissaat aamma innuttaasut kukkuneq, ilisimasaqannginneq paatsoqaatigiinnerluunniit tunngavigalugit pisinnaatitaaffimminnik annaasaqannginnissaat siunertarinqarput. Taamaattumik oqartussat innuttasut pisariaqartitsineri naapertorlugit oqartussaaf suliassaqarfii pillugit saaffiginnillutik apeqqutilliisunik ilitsersuissapput ikiuullutillu. Suliassaqarfimmi aalajangersimasumi malittarisassat qanoq pingaaruteqartigineri pillugit innuttaasup naammattumik ilisimasaqalerneranik kinguneqartarpoq aamma inatsit malinniarlugu innuttaasoq qanoq oqinnerpaamik sunnuteqarnerpaamillu piumasaqaatinik naammassinissanersoq ilitsersuinerup qulakkeertariaqarpaa.

Atortut suut pigineqarnersut imaluunniit atortut nutaat qanoq atorneqassanersut imaluunniit katsorsaalluni oqaloqatigiinnerit suut ingerlanneqassanersut pillugit kommunimi sullissisut tamatigut paasissutissanik nutaanik peqarnej ajorput. Siusinnerusukkut arlaleriarluni uteqattaarluni eqqaaneqartutut nuna tamakkerlugu innarluutilinnut sullissiveqarpoq Pissassarfik. Pissassarfimmi sulisut ikiorneqarnissamat periarfissat atortussallu assigiinngitsut suunerinik paasissutissanik nutaanik peqartarput.

Naammagittaalliornissamat ilitsersuut

Qinnuteqaammi innuttaasoq tamakkiisumik taperserneqanngippat aamma kommuni tunngavilersuummik ilaqartumik aalajangiinermik soorunami nalunaaruteqarpat imaluunniit nassiussisimappat taava innuttaasoq

23 [Malittarisassat paasissutissaasiviat \(inatsisit.gl\)](http://malittarisassat.paasissutissaasiviat.inatsisit.gl) kapitali 4

aamma naammagittaalliornissamut periarfissani pillugit ilitsersuunneqassaaq. Tamanna sulianik suliarinninnermi inatsimmi § 25-mit atuarneqarsinnaavoq.

Suliaq sumut naammagittaalliutigineqarsinnaanersoq aamma piffissaliussap suup iluani pissanersoq pillugu ilisimatineqarnissaminik innuttaasoq pisinnaatitaaffeqarpoq. Kommunit amerlanerit aalajangersimasumik immersugassaateqarput imaluunniit naammagittaalliornissamut ilitsersuuteqarput tassani ilisimatitsissutigineqarluni najukkamut sumut, tassunga ilanngullugit maili aamma attaveqarnissamut paasissutissat allat, naammagittaalliut nassiunneqarsinnaalluni. Kommunimi naammagittaalliornissamut ilitsersuutit misissorlugit naammagittalliorfiit ilaannut najukat nutarterneqassanersut misissuataarnissaat isumassarsialaassapput. Suliap ombudsmandimut imaluunniit kommuninut nakkutilliisunut suliassangortinnissaanut periarfissaqarnersoq pillugu innuttaasup ilisimanneqarnissaanut kommuni pisussaaffeqanngilaq, taamaaliornissarli pitsaasumik sullissinerullunilu ileqqorissaarneruvoq.

Nalunaarutiginninnerit

Inatsisini assigiinngitsuni nalunaarutiginninnerit pillugit inatsiseqarpoq. Tamanna aamma inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut inatsimmut atuuppoq. Inuk ataaseq allaluunniit arlallit atugarissaarnerannik, peqqissusiannik ineriartorneranilluunniit navianartorsiortitsisuni pissutsini ernumanartuni inuusunik innuttaasoq ilisimasaqaruni imaluunniit pasitsaassimaguni tamanna kommunimut nalunaarutigissavaa. Tamanna inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut inatsimmi § 32-mi atuarneqarsinnaavoq.²⁴ Kommuni nalunaarutip tiguneqarneranik innuttaasumut nalunaarutiginnissimasumut uppernarsaammik sapaatip akunnerata ataatsip iluani nassiussissaaq. Kommuni qanoq iliornialersaarnersoq pillugu nassuiaammik nassiussisariaqanngilaq. Nalunaarutiginninnerup tiguneqarnera taamaallaat uppernarsaannartussaavaat.

Inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut inatsimmi § 33 naapertorlugu sakkortusisamik nalunaarutiginnittussaataaneq isumaqarpoq inuit sulinertik pissutigalugu pissutsit ilaannik immikkut ilisimasaqartut sakkortusisamik nalunaarutiginnittussaataapput. Tamanna ima paasineqassaaq nalinginnaasumik nipangiuussisussaataaneq tunulliullugu nalunaarutiginnittussaataaneq atorneqassasoq. Sulisut aalajangersimasut sakkortusisamik nalunaarutiginnittussaataanerit maleruagassami aalajangerneqarpoq, taakku inunnik innarluutilinnik akissarsiuutigalugu sullissinermi inunnut innarluutilinnut attaveqartarput, taamaammallu inuup innarluutilip pisariaqartitaanut ilisimasaqarnissaat naatsorsuutigineqarsinnaalluni. Taakku perorsaasuukkajupput, ilinniartitsisuullutik, kigutigissaasuullutik, nakorsaallutik peqqissaasuullutillu tamatumingna ilisimasaqalersartut.

Pisussaaffik taanna kommunit akornanni atuuppoq. Kommuni nuuffigineqartoq allaganngorlugu nalunaarfigineqassaaq, inuk innarluutilik nammineq angerlarsimaffimmini ulluinnarni isumassorneqartoq, kommunimut allamut nuussimasoq, aamma inuk innarluutilik Inatsisartut inatsisaat manna malillugu suli tapersiivigineqarnissamik pisariaqartitsimmat, imaluunniit inuk innarluutilik najugaqarfissat neqeroorummut inissinneqartoq, nammineq piumassutsini malillugu kommunimut allamut nuuppat, aamma inuk innarluutilik nammineq piumasani malillugu kommuninut allamut nuuppat, aamma tapersiisutini pisariaqartunik inutaa pingikkuni inuup atugarissaarnera navianartorsiortinneqassasoq naliliisoqarpat kommuni nuuffigisa nalunaarfigineqassaaq. Kommunip qimanneqartup suliassami najoqqutassat attuumassuteqartut nassitutissavai, matumani paasissutissat attuumassuteqartut eqikkarneqarnerat, tapersiivigineqarnissamik pisariaqartitsinermik naliliinnermut kommunip qimanneqartup tunngavigisimasai, ilanngullugit. Aamma taamaappoq Kalaallit Nunaat qimallugu nuuttoqarpat.

24 [Malittarisassat paasissutissaasiviat \(inatsisit.gl\)](#) § 32

Innuttaasumik ataatsimeeqateqarneq

Siusinnerusukkut eqqaaneqartutut kommuni tassaannerusarpoq innuttaasup siullertut saaffigisartagaa. Kommunimiit ikiorsorneqarniaraanni imaluunniit tapersersorneqarniaraanni innuttaasup piginnaanikillisisanera siullermik uppersarneqartariaqarpoq taannalu pissutigalugu inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut inatsimmi malittarisassat malillugit sullissisoqarluni. Tassa imaappoq soorlu assersuutigalugu innuttaasoq ima isigiarlutsigigami ulluinnarni ikiorneqartariaqarneranik uppersaammik peqartoqassaaq. Amerlanertigut peqqinnissaqarfimmiit nalunaarut imaluunniit oqaaseqaat atorfissaqartinneqartarpoq. Pingaarpoq tusaassallugu sutigut innuttaasoq ikiortissamik kissaateqarnerseq imaluunniit atortumik innuttaasoq atorfissaqartitsinerseq. Soorunami taakku tamaasa pisariaqartissinnaasarpai. Aamma ingerlatsivimmi ileqqorissaarneq naapertorlugu soqutigittarnissaq ataqqinninnissarlu aamma pingaaruteqarpoq.

Innuttaasut ilai innarluutilinnut sullissivimmi pikkorissarneq imaluunniit ingerlataqarneq iluaqutigisinnaasarpaat. Ilai inissiap allaluunniit aaqqissuunneqarneri pillugit atortussanik imaluunniit siunnersorneqarnissamik atorfissaqartitsisarput. Innuttaasut ilai assigiinngitsunik sunik neqerooruteqarnerseq ilisimaneq ajorpaat. Tassani ilitersuussisussaataaneq eqqaamassallugu pingaarpoq. Nuna tamakkerlugu innarluutilinnut Pissassarfimmi innuttaasumut atortoq suna pitsaasusinnaasoq pillugu siunnersuineri ikiuussinnaasunik suliatigut ilinniarsimasunik sulisoqarpoq.

Kommuni qinnuteqaammik suliarinnilersimappat suliami atorneqartussanik paasissutissanik tamanik kommunip peqarnissaa pingaaruteqarpoq. Sullissisoq siusinnerusukkut eqqaaneqartutut tamakkiisumik paasissutissiisumik tunngaveqarluni aalajangiisussaavoq aamma misissuineri tunngavik malittussaallugu kiisalu ingerlatsivimmi ileqqorissaarnissaq pillugu tunngavik malinneqartussalluni.

Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut inatsimmi § 3-mi ima allassimasoqarpoq: *"Inuk innarluutilik ataqatigiissagaasumik, ataqatigiissumik tamakkiisumillu isiginnittumik, inummut tunngasut tamaasa aamma inuup inuunera mianeralugit, tapersersorneqarnissaminut pisinnaatitaavoq.*

Imm. 2. Inunnut ataasiakkaanut pitsaannerusussaq anguniarlugu ataatsimut naliliineq aallaavigalugu Inatsisartut inatsisaat manna malillugu aalajangiinerit pissapput.

Imm. 3. Pissutsit inummut innarluutilimmut tunngassuteqartut pillugit sapinngisamik inuup innarluutillip nammineq isumai innimigineqassapput nammineerlunilu piginnaasai ineriartorneranilu killiffia pissusissamisoortumik qajassuunneqassallutik."

Taamaattumik pingaarpoq innuttaasup ikiortissamik atorfissaqartitsineri pissutsit eqqarsaatigineqarsinnaasut tamaasa misissornissaat. Innuttaasoq atuartitsineri peqataanissamut, nakorsamit ikiorneqarnissamut, sunngiffimmi ingerlataqarnernut imaluunniit inuit aaqqissugaanni soorlu kaffillerni imaluunniit tusarnaartitsineri imaluunniit timersoriarnissamut ikiorteqarnissamik atorfissaqartitsisarpoq. Innuttaasoq tappiitsuunini aamma biilersinnaannginnini imaluunniit cykilersinnaannginni pissutigalugu taxarnermut qaavatigut aningaasartuuteqarsinnaasarpoo. Innuttaasoq immaqa tapersersortitut ikiortimik imaluunniit pisiniarnissamut ikiorteqarnissamik atorfissaqartitsisarpoq.

§ 3-mi eqqaaneqartumik tamakkiisumik isiginnittumik tapersersorneqarnermi aamma pingaarpoq oqartussat ingerlatsiviillu assigiinngitsut akornimminni suleqatigiissinnaanerat.

Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut inatsisaat malillugu tapersersuineq

Immikkoortuni siuliani taaneqartuni ingerlatsivinni inatsisini malittarisassat tunngaviusut ilai nalunaarsorneqarput. Pisortani ingerlatsiviit iluini sullissinerni assigiinngitsuni tamani atorneqartussanik tunngaviusumik arlalissuarnik malittarisassaqaarpoq. Ingerlatsivinni inatsisini malittarisassat tunngaviusut pisortani sullissinerni tamani atuupput.

Suliamik suliaqarnerup pisariaqanngitsumik arriisaarutiginninnissaa eqqarsaatigalugu ingerlatsivimmi ileqqorissaarnerup saniatigut inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut inatsimmi aamma suliamik sullissinerup qanoq sivistiginissaanut imaluunniit sivistigisariaqarneranut sinaakkutit nalunaarsorneqarsimapput.

§ 22-mit ima allassimasoqarpoq: *"Inatsisartut inatsisaat manna malillugu taperserneqarnissaq pisinnaatitaaffigineqarnerseq, taamaattoqarpallu suut tapersiissutaassanersut pillugit apeqqutigineqartut, sapinngisamik sukkasuumik kommunalbestyrelsip suliarissavai.*

Imm 2. Taperserneqarnissaq pillugu qinnuteqaatip tiguneqarneranit, aalajangiinerup pereersimanissaanut piffissaq qanoq sivistigissanersaq, piffissamut killiliussanik kommunalbestyrelse aalajangersaassaaq. Inatsisartut inatsisaat manna malillugu piffissaliussisoqarsimappat, tamanna atuutissanngilaq. Piffissamut killissaliussat annerpaamik ukiut marlukkaarlugit nalilersomeqartassapput kommunillu nittartagaatigut tamanut saqqummiunneqassallutik.

Imm. 3. Imm. 2 naapertorlugi piffissaliussaq suliami aalajangersimasumi malinneqarsinnaanngippat, inuk innarluutilik imaluunniit taassumunnga angajoqqaatut sinniisoqarsimaguni sinniisuusoq imaluunniit angajoqqaatut akisussaasut, piffissaliussap naannginnerani aalajangiineq qaqugu pisinnaanersaq pillugu allaganngorlugi nalunaarfigineqassaaq, tassani aamma ilaassalluni soq piffissaliussaq eqqortinneqarsinnaasimanninnerseq."

Tapersersuinerit ikiorsiinerillu assigiinngitsut

Inuit tamarmik assigiinngitsuupput inuunerullu ingerlanerani sumiiffinni assigiinngitsuniillutik. Taamaattoqarpoq, inuk innarluuteqarnerseq - inunnguutsiminik inuk innarluuteqarnerseq imaluunniit inuunermi kingusinnerusukkut innarluuteqalersimanersaq apeqqutaatinnagu. Taamaattumik aamma assigiinngitsunik periarfissaqarlunilu ikiorsiinissamut tapersersuinissamullu periarfissaqarpoq. Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut inatsimmi § 4-mi allassimavoq inuup innarluutillip kissaatigippagu, inuk innarluutilik angerlarsimaffimminii ginnarnissaminut tapersersorneqarnissaminik pisinnaatitaaffeqartuq. Tamanna aamma innarluutillit pillugit NP (FN) isumaqatigiissutaannut naapertuuppoq. Isumaqatigiissummi immikkoortortami 19-mi allassimavoq inuit innarluutillit nammineerlutik inuuneqarnissamut pisinnaatitaaffeqartut aamma najugaqarfigerusutaminni najugaqarnissamut pisinnaatitaaffeqartut aamma tapersersorneqarnissamut pisinnaatitaaffeqartut. Tamana isumaqarpoq kinaluunniit angerlarsimaffimmi imaluunniit paaqinnittarfimmi najugaqarnissamut pinngitsaalineqarsinnaanngitsaq, pineqartup peqqissusianut atugarissaarneranulluunniit navianartorsiortitsinngippat.

Innuttaasoq nammineq angerlarsimaffimini najugaqaannarnissamut inuttut eqqiluisaarnissamut paarineqarnissamullu, atisanut erruinnermut, eqqiaannermut, pisiniarnermut nerisassiornermut assigisaanullu ikiornissaanut atorfissaqartitsisinnaavoq.

Innuttaasumi suliassamik isumaginnittup akissarsiaqartinneranut aningaasartuutunik kommuni akiliissaaq, soorlu aamma sapaatip akunneranut tiimit amerlassusissaannik kommuni aalajangiissalluni. Tassani innuttaasooq nalileeqaataassaaq, tassa innuttaasooq nammineq inuunini pillugu immikkut ilisimasaqartuuvoq.

Tassani meeraq atuartoq innarluuteqartoq tapersersortitut ikiortimik atorfissaqartitsinersooq sianigissallugu pingaarpoq. Tassani ilinniartitaanermut suliffeqarnermullu ingerlatsivimmik suleqateqarnissaaq aamma pisariaqarsinnaasarpoq. Inummut mianernartut paasissutissat allanik avitseqatiginissai mianersuunneqassaaq, kisianni pisuni taamatut ittuni tamakkiisumik sammisumik sullinneqarnissamat innuttaasooq pisinnaatitaaffeqarpoq, ingerlatsiviit assigiinngitsut suleqatigiinnissaat pisariaqarluni.

Innuttaasooq tusarniarneqarnissamat pisussaaffeqarpoq, aamma inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut inatsimmi § 23 malillugu innuttaasooq ikinnerpaamik ukiumut ataasiarluni kommunimik oqaloqateqartassaaq. Taanna aalajangersagaavoq pingaarutilik, tassa inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut inatsimmi § 3 malillugu inuk innarluutilik ataqatigiissagaasumik, ataqatigiissumik tamakkiisumillu isiginnittumik, inummut tunngasut tamaasa aamma inuup inuunera mianeralugit, tapersersorneqarnissaminut pisinnaatitaammat. Innuttaasumik oqaloqateqarnermi tulluarsinnaavoq siunissamat ungasinnerusumut eqqarsarnissaaq. Tapersersortitut ikiortimut tiiminik tunineqarnermi eqaatsumik tassani eqqarsartoqassaaq, tassa tapersersuineq aamma "nalinginnaasumik allaffiup ammasarfiata 8-16-ip" avataani pisariaqarsinnaammat.

Innuttaasooq sunngiffimmi ingerlataqarsinnaavoq, soorlu timersorneq timigissarnerlu, unnukkut atuarneq, nipilersornermut ilinniartinneqarneq allapparsuillu. Naatsorsuutigineqarsinnaanngilaq innuttaasup ilaqtai ikinngutaalu piffissaaq tamakkerlugu piareersimasinnaasut, soorlu aamma ilaqtutanit ikiorneqarnissaaq pillugu innuttaasup aperisuartarnissaa ilaatigut killissamik qaangiisnaavoq. Innuttaasup pisinnaatitaaffianut tapersersuineq imminut ikiornissamat ikiuutaasnaavoq, kisianni aamma nammineq inuuneqarluni inuunissamat alloriarnerusinnaalluni immaqalu innuttaasup paaqqinnittarfimmiilernissaanut nammineq inuuneqarnissap attatiinnarnissaani ajornarnerusumi allamiilernissaanut piffissaaq kinguarsarneqarluni.

Ilaatigut angerlarsimaffimmi aamma angerlarsimaffiup avataani ikiorsiinissamat tapersersuinissamullu periaatsit assigiinngitsut neqeroorutigineqarsinnaapput. Ikiorsiisoqarsinnaavoq tapersersuisoqarsinnaallunilu, tapersersortitut ikiortimit tiimitut imaluunniit angerlarsimaffimmi ikiuinertut imaluunniit ingiaqataanermut. Arlaannaalluunniit allamit immikkoortitsinngilaq.

Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 29, 7. august 2020-imeersumi ikiorsiinissamat tapersersuinissamullu periarfissat assigiinngitsut arlalissuit nalunaarsorneqarput - tassunga ilanngullugit atortut, oqilisaassineq, aningaasartuuteqarnerunermut taarsiinerit il.il.²⁵

Qulaajaaneq aamma iliusissatut pilersaarutit

Inuk innarluuteqartoq tapersersorneqarnissamik ikiorserneqarnissamilluunniit qinnuteqarpat inuup pisariaqartitai pillugit kommuni qulaajaassaaq. Qulaajaaneq sapinngisamik siammannerpaamik tunngaveqassaaq, tassunga ilanngullugit ilaqtutat, peqqinnissaqarfik kiisalu oqartussat paaqqinnittarfiillu inummut innarluuteqartumut ilisimasallit attuumassuteqartut allat ilanngutitillugit. Qulaajaaneq inummut innarluutilimmut kiisalu taassuma ilaqtanaanut qanigisaanullu attuumassuteqartut tapersersuinissamat aaqqiinerit suunersut pillugit qulaajaallunilu nassuiaasoqassaaq. Inuk innarluutilik immikkut ittumik tapersersorneqarnissamik pisariaqartitsisoq kommunalbestyrelsimit paasineqarneraniit, qulaajaaneq

25 [Malittarisassat paasissutissaasiviat \(inatsisit.gl\)](https://inatsisit.gl) tapersersorneqarnissaannut nalunaarut

kingusinnerpaamik qaammatit marluk qaangiunnerini naammassineqassaaq. Qulaajaanerup naammassineqarnerani tapersersuinerup imaluunniit ikiuutitut atortut qanoq ittut akuersissutigineqarnerat pillugu allakkatigut aalajangiisoqarsimassaaq, kiisalu iliuusissanut pilersaarut allaganngorlugu suliarineqassalluni. Iliuusissanut pilersaarut qulaajaanerup naammassineraniit qaammatip ataatsip iluani pigineqalissaaq.²⁶

Ulloq unnuarlu neqeroorummi inissiineq pillugu neqeroorummi ineriartortitsinissamut pilersaarutit aamma killiffik pillugu nalunaarusiat

Inuk innarluutilik ulloq unnuarlu neqeroorummi inissamik neqeroorfigineqassanersoq isumaliutigineqarpat pilersaarusiortoqassaaq imatut imaqartumik:

- Tapersersuinissamut aqqissuutit aallartinneqarsimasut nalunaarutigineqarneri, ilanngullugit:
 - ilinniartitaanermut neqeroorut
 - ilinniagaqarnissamik neqeroorutit
 - sammisassanut neqeroorutit, ilanngullugu suliffiit illersugaasut aamma
 - susassaqartitsinermut ataatsimooqateqartitsinissamullu neqeroorut
- Tapersersuinissamut aqqissuutit aallartinneqarnerini perorsaanermik periutsinik paarsinernillu atorqeartunik nalunaarutiginninneq
 - Inuk innarluutilik tapersersuinerup aqqiissutinik toqqaanermi qanoq peqataatinneqarneranik allaaserinninneq
 - Tapersersuinissamut aqqissuutit aallartinneqareersunut anguniakkat, tassunga ilanngullugit suleriaaseq piffissaliussarlu tunngaviusoq pingaarneq

Illersuisoqarnermik aqqissuussineq

Illersorti pillugu sammisaq suliami illuatungeriit pillugit immikkoortumi allaaserineqarpoq, tassanilu illersorti aamma illuatungimut sinniisoq immikkoortinneqassapput. Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut inatsimmi § 24-mi eqqaaneqartut illersuisut aamma nalunaarummi § 3-mi²⁷ atuarneqarsinnaapput. Tassani inunnut innarluutilinnut ikiuisussanik ikinnerpaamik illersortissanik marlunnik kommunimi illoqarfinnut tamanut kommuni toqqaassasoq allassimasoqarpoq. Kommuni taamaalilluni suliap nalaani ikiuussinnaasunik tapersersuisinnaasunillu innuttaasut kommunimut saaffiginnittut illersorteqarsinnaanerannut ilitsersuissaaq.

Inuttut ikiorserneqartarneq isumassuinerlu

Kommunip inummut innarluutilimut ikiunissamut neqeroorutimini ajornartinnikkuniuk angerlarsimaffimmi suliassat pisariaqartut nerisassatigullu sullissinissaminik neqerooruteqassaaq.²⁸ Assersuutigalugu errorsinikkut sullissisoqarsinnaavoq innuttaasup atisani illoqarfimmi errortillugit. Nammineq angerlarsimaffimmi tapersersuineq paarineqarnerlu pillugit assigiinngitsunik arlalinnik aalajangersagaqarpoq.

Inoqutigiinnili inuk alla tapersersuigaangat inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut inatsimmi § 40 annerusumik tunngavineqartassaaq. Taanna tunngavineqartillugu aalajangersimasumik naliliisoqarneratigut kommunimit aalajangersagaq saneqqunneqarsinnaavoq immikkorluinnarlu suliassanik immikkut killeqartut

²⁶ Udredning og handleplan er forklaret i afsnittet om parter i sagen.

²⁷ [Malittarisassat paassissutissaasiviat \(inatsisit.gl\)](#) tapersernorneqarnissaannut nalunaarut § 3

²⁸ [Malittarisassat paassissutissaasiviat \(inatsisit.gl\)](#) tapersernorneqarnissaannut nalunaarut § 5

pillugit tapersersuisinnaalluni. Tamanna, inuk innarluutilik ilinniarsimasumit suliarineqartariaqartumik tapersiivigineqarnissamik pisariaqartitsippat, taamaallaat naleqqutissaq. Tapersersuisutut ikiorti kommunimit akissarsiaqartinneqassaaq taassuma siusinnerusukkut isertitai aallaavigalugit.

Oqilisaassineq

Siusinnerusukkut eqqaaneqartutut inuk innarluutilik nammineq angerlarsimaffimmini najugaqarnissaminut pisinnaatitaaffeqarpoq, pineqartup atugarissaarneranut peqqissusianullu navianartorsiortitsisoqanngippat. Taamaattorli oqilisaassilluni najugaqarnissaq tulluarsinnaallunilu pisariaqarsinnaasarpog²⁹. Imatut pisoqarsinnaavoq meeqqamut innarluuteqartumut angajoqqaat oqilisaassiffigineqarnissaminnik atorfissaqartitsisinnaasarpot. Aamma taamaappog meeqqamut innarluuteqartumut angajoqqaarsiat. Imaassinnaavoq meeraq sapaatip akunnerata naanerani ulloq unnuarlu paaqqinnittarfimmiittoq imaluunnit ilaqutariinni paarsisartumiittoq. Najugaqarneq aamma sivisunerusinnaavoq, soorlu assersuutigalugu sulinngiffeqarnerup nalaani assigisaaniluunniit. Malittarisassat aamma inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut inatsimmi § 41-mi atuarneqarsinnaapput. Kommuni sioqqutsisumik najugaqarnermi atukkat pillugit oqilisaassiffiusumik allakkatigut isumaqatigiissuteqassaaq, tassa inuk oqilisaassiffigineqartoq piukkunnartumik isumassuineramik najugaqarnerullu nalaani sinaakutini torersuni tapersersorneqarnissaanik piumasqaateqarmat.

Ikiorsiissutit

Inummut innarluutilimmut atortortunik ikiutunik pissarsiniarnermi kommuni tapersiissaaq, atortorissaarutit imaappata:

- inuup innarluutaasa kingunerisaannut malunnaatilimmik iluaqutaasinnaappata,
- inuup ulluinnarni atugaannut malunnaatilimmik oqilisaataasinnaappata
- inuup inuussutissarsiumminik ingerlatsisinnaaneranut pisariaqartinneqarpata

Inuit innarluuteqanngitsut namminneq inuttut atugassaminnik pissarsiniarnermi ulluinnarnilu inuuniarnermut nalinginnaasumik aningaasartuutaannut malunnaatilimmik taamaallaat qaangiisoqassatillugu, atortunik ikiutunik pissarsinissamat tapersiisoqarsinnaasarpog. Atortutut ikiutit attartugassanngorlugit tunniunneqarsinnaapput.³⁰

Inuit innarluutillit atortunik ikiutunik toqqaaneranni taakkulu qanoq atorneqarnissaannik kommune aamma neqerooruteqartartussaavoq. Atortut ikiutit atornissaannut ilitsersuineq aamma Inunnut Innarluutilinnut Sullissivimmi Nunamut Tamarmut Atuuttumi - Passarsarfimmi pissarsiarineqarsinnaavoq. Atortumik ikiuummik iluarsaassinermit aserfallatsaaliinermullu aningaasartuutit kommunimit matussuserneqassapput.

Inigisap ilusilersorneqarnera

Inuup innarluutillip angerlarsimaffiata immikkut ittumik iluarsartuunneqarneranut kommuni pineqartumut tapersiissaaq ima pisoqartillugu:

- angerlarsimaffik pineqartumut angerlarsimaffittut tulluarneruleknissaanut tamanna pisariaqartinneqarpat
- iluarsartuussineq inuup inigisami nammineersinnaalissappat, aamma

29 [Malittarisassat paassissutissaasiviat \(inatsisit.gl\)](#) tapersernorneqarnissaannut nalunaarut § 7

30 [Malittarisassat paassissutissaasiviat \(inatsisit.gl\)](#) tapersernorneqarnissaannut nalunaarut § 9

- inuk nammineq ineqarpat, najugaqaqatigiiffinni imaluunniit najugaqarfiit nakkutigineqartuni najugaqarpat

Inuup innarluuteqanngitsup inissiap iluarsartuunneranut nalinginnaasumik atuineranit aningaasartuutunik malunnaatilimmik qaangiisunut aningaasartuutitut taamaallaat tapiisoqarsinnaavoq. Angerlarsimaffiup iluarsartuunneranut kommunip inuk innarluutilik ajornanngippat sapinngisamik piaarnerpaamik akuutissavaa.³¹

Qamutit motorimik ingerlatillit

Inuk innarluutilik ulluinnarni piffinni ataatsimoorussamik angallassiffiusinnaanngitsuni taxarfiusinnaanngitsuniluunniit najugaqarpat aneertarpalluunniit, qamutit motorillit pisiarineritut kommuni tapersiissaaq, taamaattoq biilit pinnagit. Imm. 1 malillugu angallassitut pisiarineranut tapiissuteqarfigineqartup ingerlanneranut aningaasartuutit matussusernerannut kommuni tapiissuteqartassaaq, matumani tulliuttut matussusernerat ilanngullugit:

- nalinginnaasumik aserfallatsaaliorneqarnerannut, matumani suliarinerannut
- iluarsanneqarneranut, aammalu
- qularnaveeqquserneranut.

Innuttaasoq biileqareerpat inuk innarluutilik angallassitut allanngortinnagu atorsinnaanngippagu angallassitut immikkut iluarsartuunneranut kommuni tapiissuteqassaaq. Imaassinnaavoq qinnuteqartup peqqissuunikkut atugai tamatumunnga pissutissaqartitsisut imaluunniit qinnuteqartup biilini inissisimanera ajornannginnerulersippagu. Teknikikkut piumasaaqatit assigiinngitsut atuutissapput, ilaatigut biilip pisoqaassusaa aamma biilit fabrikimiit automatgeareqareersut.³²

Pikkorissaanerit siunnersuinerillu

Ataasiakkaat ulluinnarni passusisinnaanerannik pitsaanerulersitsinissaaq siunertaralugu inuit innarluutillit pikkorissarnernut aamma ilinniartitaanerni peqataanissaannut imaluunniit pikkorissarnerni atuartitsinerniluunniit peqataanissaannut aningaasatigut kommuni neqerooruteqartassaaq. Inuit innarluuteqartut ilaqaannut kommuni aamma siunnersuissaaq. Pikkorissarnerit ilinniartitaanerillu pillugit Pissassarfimmi Inunnut Innarluutilinnut Sullissivimmi Nunamut Tamarmut Atuuttumi ilitserorneqarnissamat tamatigut noqqaasoqarsinnaavoq.

Pikkorissarnerit atuartitsinerillu ilaqaatasunut assut ilaqaatasinnaallutillu tapersersiinnaapput aamma inuup innarluutillip ulluinnarnik oqilisaassisinnaallutik. Innarluutillit pillugit kattuffiit assigiinngitsut³³ aamma innarluutit aalajangersimasut iluini pikkorissartitsisarput, isumasioqatigiissitsillutik ataatsimiisitsisarlutillu.³⁴ Pikkorissartitsinerit siunnersuinerillu saniatigut illoqarfinni allani imaluunniit Danmarkimi immikkut sammisaqartuni efterskolimiittoqarsinnaanera imaluunniit inuusuttunut atuarfimiittoqarsinnaanera tulluarsinnaavoq. Tamanna inuit innarluutillit taperserorneqarnissaannut inatsimmi § 50-mi atuarneqarsinnaavoq. Tassani ima allassimasoqarpoq: "*Inuk innarluutiminut piginnaanngorsarnissamik pisariaqartitsippat imaluunniit piginnaanngorsaqqinnermik suliniuteqarfigineqarnissamik pisariaqartitsippat aamma pisariaqartitsineq Kalaallit Nunaanni naammassineqarsinnaanngippat, inuk innarluutilik ulloq unnuarlu neqeroorummi inissikkallarnissaanik, efterskolemiinnissamik imaluunniit Kalaallit Nunaata avataani assingusumi neqeroorummi inissikkallarnissaanik, kommunalbestyrelsi neqerooruteqarsinnaavoq.*"

31 [Malittarisassat paassissutissaasiviat \(inatsisit.gl\)](#) taperserorneqarnissaannut nalunaarut § 12

32 [Malittarisassat paassissutissaasiviat \(inatsisit.gl\)](#) taperserorneqarnissaannut nalunaarut § 14

33 [Niik](#)

34 [Malittarisassat paassissutissaasiviat \(inatsisit.gl\)](#) taperserorneqarnissaannut nalunaarut § 17

Innuttaasunut pikkorissarnissamut neqeroorut alla aamma tassaasinnaavoq piginnaangorsarneq³⁵ piginnaangorsaqqinnerluuniit siunertaralugu Inunnut Innarluutilinnut Sullissivimmi Nunamut Tamarmut Atuuttumi Pissassarfimmiiinneq. Piginnaangorsarneq piginnaangorsaqqinnerlu Inunnut Innarluutilinnut Sullissivimmi Nunamut Tamarmut Atuuttumiinnikkut aamma unitsinneqanngikkaluarluni sungiusartoqarsinnaavoq. Inuup innarluutillip pisinnaasaqarnerminik aamma ulluinnarni ingerlalluarsinnaanermik attassiinnarnissaa piginnaangorsarnermut piginnaangorsaqqinnermullu siunertaavoq. Inunnut innarluutilinnut sullissivimmi nunamut tamarmut atuuttumi taamaallaat ulluinnarni piginnaasassanut piginnaangorsarnermut piginnaangorsaqqinnermullu tunngatitaavoq, taamaammallu sungiusarteqqinnernut, piginnaangorsaqqinneqarnenullu il.il. peqqinnissaqarfimmit isumagineqartumut, taarsiissanngilaq, tassami taanna allamik siunertaqarlunilu imaqarpoq.³⁶

Suliffissaqartitsinermut, sammisassaqartitsinermut katerisimaagateqarnissamullu neqeroorutit

Inuit innarluutillit pillugit isumaqatigiisummi immikkoortorta 27 malillugu inuit innarluutillit inuit allat assigalugit suliffeqarnissamut pisinnaatitaaffeqarput. Inuit innarluutillit suliffeqarfinniissinnaanerat pillugu assigiinngitsunik arlalinnik periarfissaqarpoq. Piginnaangorsarnermut aamma suliffinnik tulluarsakkanik aaqqiinnernik assigiinngitsunik peqarpoq. Innuttaasunut nalinginnaasumik suliffeqalernissamik assut ajornartorsiuteqartunut inunnut innarluuteqartunut 18-inik ukioqalersimasunut allamik suliffeqalernissaannik kommuni neqerooruteqassaaq.

Kommuni sannavinnik suliffissanillu suliffigineqarsinnaasunik nakkutigineqartunik pilersitsissaaq ingerlatsillunilu. Inuit innarluutillit sannavimmi imaluunniit suliffimmi nakkutigineqartuni aningaasarsiorneq siunertaralugu suliaqartut sammisaqartitsinermut aningaasarsiaqassapput.³⁷

Innuttaasunut tapersersorneqarnerunissaminnik pisariaqartitsisunut aamma immikkut ilisimasaqarnissaminnik pisariaqartitsisunut ulloq unnuarlu neqeroorummi najugaqartarialinnut, inuup pikkoriffiinnik, inuunerminni atugarisai inuuneranilu nalit atatiinnarnissaannut imaluunniit pitsaanerulersinnissaannut kommuni sammisassaqartitsinissamik katerisimaarnissamillu periarfissanik neqerooruteqassaaq. Kommuni ulluunerani ornittakkanik aamma sannavinnik nakkutigineqartunik pilersitsisinnaavoq ingerlatsisinnaallunilu, taakkunani sammisaqartitsinernut katerisimaagateqartitsinernullu neqeroorutit ingerlanneqarsinnaallutik.³⁸ Taamaattorli ulloq unnuarlu neqeroorutinut suli Namminersorlutik Oqartussat akisussaapput.³⁹

Eqqortumik mianerinninneq ikiorsinerlu atorlugit innarluutillit arlallit sulisinnaapput imaluunniit ilinniagaqarsinnaallutik. Imaassinnaavoq suliffimmut imaluunniit ilinniarfimmu ingiaqatigineqarnissamut pisariaqartitsisoqartoq⁴⁰ allatigulluunniit atorfiup angunissaanut aalajangiussinissaq pequtugalugu ikiorneqarnissaq pisariaqartoq. Aamma imaassinnaavoq tapersersortitut ikiorti innuttaasup sulinerani peqataasoq, soorlu aamma tapersersortitut ikiorti innuttaasup aturfimmiinnerani imaluunniit ilinniarfimmiinnerani ikiuutaasassasoq. Qalipaait assigiinngisitaartut takusinnaaneri pisariaqassappat qularnarpoq tappiitsup qalipaasutut ilinniagaqalersinnaanera. Immaqa aamma

³⁵ [Malittarisassat paassissutissaasiviat \(inatsisit.gl\)](#) Inuit innarluutillit taperserneqarnissaannut inatsit § 44

³⁶ [Regelsæt database \(lovgivning.gl\)](#) handicapstøttelovens § 44

³⁷ [Malittarisassat paassissutissaasiviat \(inatsisit.gl\)](#) tapersersorneqarnissaannut nalunaarut § 17

³⁸ [Malittarisassat paassissutissaasiviat \(inatsisit.gl\)](#) tapersersorneqarnissaannut nalunaarut § 18

³⁹ [Innarluutilinnutilit kal jan 2020.pdf \(naalakkersuisut.gl\)](#) qupperneq 13

⁴⁰ [Tililoq-Guide-til-Handicap-og-job-DA.pdf](#)

timmisartortartungorniarsinnaaneq anguniassallugu pisariaqanngilaq. Kisianni anguniakkat anguniarniarlugit arlaannaalluunniit immikkoortinneqassanngilaq. Tilioq innarluutitut atorfinnullu pitsaasumik ilitsersuusiorsimavoq.⁴¹

Ataatsimoortunik angallassinermik aaqqissuussineq

Ataatsimoortunik angallassinermik aaqqissuussinertut ittumik kommuni neqerooruteqarsinnaavoq. Aaqqissuussineq peqqinnissaqarfik imaluunniit suleqatigiiffik namminersortoq suleqatigalugu pilersinneqarsinnaavoq. Ataatsimoortunik angallassinermik aaqqissuussinertut ittumik, inuk innarluutilik kommunip neqeroorfigisinaavaa. Illoqarfiit ilaanni inunnik innarluutilinnik angallassinermut atorneqarsinnaasunik mikisunik ataatsimik arlalinnilluunniit kommuni bussiateqartarpoq. Angerlarsimaffimmi ikiortit biilii assersuutigalugu utoqqarnuinaangitsoq aamma atorneqassanersut imaluunniit sannaviup nakkutigineqartup biilii aamma sannavimmik atuisunit allaanerusunik assartuissanersoq kommunip nammineq aalajangissavaa. Aaqqissuussineq nutaajunngilaq aamma peqqussummi siusinnerusumi atuutereerluni, ajoraluartumillu naammattumik atorneqarsimanani.⁴²

Kujataani angalaneq pillugu Tilioq'p nalunaarsuaani una atuarneqarsinnaavoq: "*Arnaq innarluutilik oqaluttuarpoq uini paaqqutarinniffimmiittoq pulaassatillugu tamatigut taxartariaqartarluni. Tamanna arnamut assut aningaasartuutaavoq tamatumalu kingunerisaanik akulikinnerusumik pulaarsinnaanagu, tassa taxarneq akisuallaaqimmat.*"⁴³

Ingiaqateqartitsisarneq

Inummut innarluutilimmut kisimiilluni angalaarsinnaangitsumut kommunip qaammammut nalunaaquttap akunneri 15-it angullugit ingiaqateqartitsisarmissaq neqeroorutigisassavaa. Innuttaasut innarluutilit, allat assigalugit, niuerniarnissamut imaluunniit aaqqissuussinerni assigiinngitsuni peqataanissamut pisariaqartitsisarput. Innuttaasut ingiaqatigisassamik atorfinitsitsinermi peqataasinnaapput kommunimit akissarsiaqartinneqartumik. Aamma imaassinnaavoq innuttaasup aalajangersimasumik ingiaqateqarnissaa kommunip akueralugulu neqeroorutigigaa. Taamaattoq taamaallaat sammisanut isumaginninnermi perorsaasunit tapersorneqarnissamik pisariaqartitsiviunngitsunut ingiaqateqartoqarsinnaavoq. Pineqartup sulinnigiffeqarluni angalanissaa siunertaralugu, sulinnigiffeqarluni angalanissaq ingiaqateqarnani piviusunngortinneqarsinnaangippat, inummut innarluutilimmut kommuni ingiaqateqartitsinissaq neqeroorutigisinaavaa.⁴⁴

Ingiaqateqartitsineq aamma angalanerni akikillisaanerit pillugit paasissutissanut ilassutit

Paasissutissat ataani allassimasut innuttaasumut immikkut sullissinerupput. Oqartussat allat suliffeqarfiillu aaqqissuussinerni tamaasa pillugit kommunimi sullissisup ilisimasaqarnissaa naatsorsuutigineqarsinnaanngilaq. Tamanna pitsaasumik sullissinerussaaq innuttaasumit iluarineqassalluni.

Innuttaasoq isigiarsunninni pissutigalugu Air Greenlandimi aamma/imaluunniit Arctic Umiaq Linemi angalanermi ingiaqateqarnissamik atorfissaqartitsippat ingiaqateqarnermi allagartaq pillugu

⁴¹ [Tilioq-Guide-til-Handicap-og-job-DA.pdf](#)

⁴² [Malittarisassat paasissutissaasiviat \(inatsisit.gl\)](#) tapersorneqarnissaannut nalunaarut § 21

⁴³ <https://tilioq.gl/wp-content/uploads/2019/11/Tilioq-Rejserapport-2019-ENDELIG.pdf> (side 22)

⁴⁴ [Regelsæt database \(lovgivning.gl\)](#) bekendtgørelse om støtte § 22

Isumaginninnermut Aqutsisoqarfimmut innuttaasup qinnutigisinnaavaa, ingiaqataasup billettiani akikilliniinissamat innuttaasumut pisinnaatitaaffiliisoq.

Ingiaqateqarnermi allagartamik pissarsinissamat piunasaqaatit makku naammassineqarsimassapput: Isimi pitsaanermi isigisat 6/60 taakkuninngaluunniit ajornermik isigisallit imaluunniit ajoqutilimmik isigisat 6/60 sinnerlugu isigisallit taassumalu malitsianik isigisat 6/60-iuneri imaluunniit minneruneranit naliliiffigitinnermi. Qinnuteqaat uani nassaarineqarsinnaavoq: [Isigiarsuttunut immikkut \(isumaginninnermut aqutsisoqarfik.gl\)](https://isigiarsuttunut.immikkut.isumaginninnermut.aqutsisoqarfik.gl)

Air Greenland

Air Greenlandimi tappiitsumut imaluunniit isigiarsuttumut ingiaqataasumut angalasumut 100 %-imik akikilliliisoqartarpoq, pineqartoq allatigut illersorneqarsinnaasumik ingiaqateqarsinnaanngippat. Innuttaasooq nammineq billettimit pisisinnaanngilaq, kisianni Air Greenlandip saaffiginnittarfia attavigissallugu. Allaffissornermut akitsuut kiisalu mittarfimmut akitsuut akilerneqassaaq. Angalasut isigiarsuttut tusilartullu ingiaqateqaratik angalasinnaanngillat. Isigiarsuttupilussuit qimmertik timmisartumi ilaaqatigisinnaavaat. Qimmeq pituutaqassaaq aatsarnaveequteqarlunilu. Issiavimmiissanngilaq ingerlaffissianillu asseequsaassanani. Kalaallit Nunaanniit Danmarkiliarlutik timmisartussaguit piffissaagallartillugu Air Greenland attavigiuk, taamaalilluni akuersissutit assigiinngitsut angalanissaq sioqqullugu inissinneqassapput. Paasissutissat amerlanerusut uani aaneqarsinnaapput [Una tooruk naartuneq peqqissuserlu pillugit akissutissat takuniarlugit \(airgreenland.dk\)](https://una.tooruk.naartuneq.peqqissuserlu.pillugit.akissutissat.takuniarlugit.airgreenland.dk)

Arctic Umiaq Line

Utoqqalinersiuteqartut siusinaartumillu pensionisiaqartut angalanermi umiarsuaatileqatigiiffimmi Arctic Umiaq Line akikilliliiffigineqarsinnaapput. Utoqqalinersiuteqartunut akikilliliineq tassaavoq billettip akiata affaa (50 %-ia) aamma piffissami 1. januarimiit majip ulluisa 31-ianut kingumullu septembarip ulluisa aallaqqaataaniit decembarip ulluisa 31-ianut parnaarneq ajortunut taamaallaat atuuttarpoq. Piffissami junip ulluisa aallaqqaataaniit augustip ulluisa 31-ianut 25 %-imik akikilliliiffigineqarnissamat periarfissaqarpoq. Tamannali parnaaneq ajortunut taamaallaat atuuppoq. Uani itinerusumik atuarit: [Akikillisaanerit - Arctic Umiaq Line \(aul.gl\)](https://akikillisaanerit-arctic-umiaq-line.aul.gl)

Tapersersortitut ikiorti

Inummut innarluutilimmut, pingaarutilimmik timikkut, tarnikkut, silassorissutsikkut imaluunniit malugisaqarsinnaanikkut piginnaanikillimasumut, nammineq angerlarsimaffimmini nammineersinnaanissamat, najugaqatigiiffimmi imaluunniit najugaqarfimmi illersugaasumi isumaginninnikkut perorsaasumit tapersersorneqarnissamik pisariaqartitsisumut, tapersersortitut ikiortimik kommuni neqerooruteqassaaq. Inuk innarluutilik, taassuma tarnikkut, timikkut inooqatigiinnikkullu ineriartorneranut kiisalu ulluinnarni suliasaminik suliaqarnissaanut tapersersortitut ikiortip ikiortassavaa, matumani angerlarsimaffiup avataani ikiuineq ilanngullugu. Tapersersortitut ikiorti kommunimit atorfinitsinneqassaaq. Sapaatip akunneranut tapersersortimut tiimit amerlassusiinik kommuni aalajangersaassaaq. Taamaattumik pingaarpoq innuttaasup inuunerani isiginiagassat tamaasa aallaavigalugit pisariaqartitsineramik qulaajaanissaq.⁴⁵ Tassani maluginiarneqassaaq inuppasuarnut innarluuteqartunut aamma "8-16-miit nalinginnaasumik piffissap suliffiusup" avataani tapersersortitut ikiortimut tiiminik pisariaqartitsisinnaammata.

45 [Malittarisassat paassissutissaasiviat \(inatsisit.gl\)](https://malittarisassat.paassissutissaasiviat.inatsisit.gl) Inuit innarluutilit tapersersorneqarnissaanut inatsit § 42

Tapersersortitut ikiorti tassaasinnaavoq inuk tapersersortitut ikiortitut ilinniarsimasoq imaluunniit suliassami pikkorissarsimasoq. Innuttaasoq tapersersorteqarnissamut sunik pisariaqartitsinersoq aamma tapersersortitut ikiorti sunik piginnaasaqassanersoq tamatigut naliliiffigineqartariaqarput. Inuk pisariaqartitsisoq tapersersuinerlu naleqqussarneqalerpata aalajangersimasumik nalilersuisoqarlunilu ajunngitsumik isumaliuteqartoqassaaq. Aamma imaassinnaavoq ilaqutaq tapersersortitut suliamik isumaginnittuusoq. Aaqiineq kingulleq taanna pillugu isummat assigiinngissinnaasarput.⁴⁶ Aaqiineq taanna pillugu qanigisaasuunngitsumik suliaticigut ilinniarsimasup oqaloqateqarnissaaq isumassarsiatsialaasinnaasarpoq. Tapersersortitut ikiorti angerlarsimaffimmi ikiortimut akerlianik isumaginnikkut ikiuissaaq aamma angerlarsimaffiup avataani suliassanik isumaginnissinnaalluni. Angerlarsimaffimmi ikiorti angerlarsimaffimmi eqqiaanermik suliassamillu ikiuunnerusarpoq.

Tapersersortitut ikiortit ingiaqataasullu assigiinngissutaat

Tapersersortitut ikiorti isumaginninnermi ikiortaanerussaaq, ingiaqataasoq annerusumik immikkut talitut, niutut isitullu iluaqutaanerussalluni. Tapersersortitut ikiorti illit inuuninni peqataanerussinnaavoq assersuutigalugulu illit atuariatoruvit ilagisinnaavaatit. Tapersersortitut ikiortip suliassai ilaatigut tassaasinnaapput eqqiluisaarnermi, sungiusaqinnermi, atisalorsornermi, kommunimut attaveqarnermi, nerisassiornermi ikiorti, sulinermut sunngiffimmilu sammisassaqartitsinermi ikiorti. Suliassat sunneri nalinginnaasumik ikiuinerupput, allattukkallu tamakkiisuunatik.

Ikiorssiisutit

Aaqqissuussinerit, nittartakkat atuuffiillu assigiinngitsut tamarmik assigiimmik innarluutilinnut ajoraluartumik atoruminartuunngillat. Innarluutit assigiinngitsut suunerinut ineriartortinneqarsimasunik imaluunniit tulluarsarneqarsimasunik assigiinngitsorpasuumik atortorissaarutini iluaqusersuuteqarpoq. Tappiitsoq imaluunniit isigiarsuttoq immaqa isigiarsuttunik atorneqartartumik ajaappiamik qaqqortumik atorfissaqartitsivoq. Meeraq autismeqartoq immaqa qipimmik immikkuullarissumik atorfissaqartitsivoq, tusilartorlu sianermik qaammaallattartumik immaqa atorfissaqartitsilluni.

Taakku saniatigut sakkunik elektroniskiusunik arlalinnik peqarpoq, soorlu iPadsit, tabsit oqarasuaatillu angallattakkat, inummut innarluuteqartumut pissanganartumik iluaqutaasunillu atortoqartut. Sammisqaqarfimmi sukkasuumik ineriartortoqarpoq, nutaatigullu malinnaanissaaq sapernarluni. Taamaattumik, siusinnerusukkut eqqaaneqartut atortorissaarutit ikiuutit iluini nutaarsiassat pillugit siunnersortinniarluni. Inunnut Innarluutilinnut Sullissivik Nunamut Tamarmut Atuuttoq Pisassarfik attavigineqarpat iluaqutaasinnaalluni. Sianigineqartussanik inunni ataasiakkaani tamatigut pisariaqartitsisoqartarpoq. Imaassinnaavoq nutaamik pitsaasumik innaallagiartortumik scooterimik peqalersimasoq, qularnarlunilu Narsami inuusuttumut 60 kiilulittulli Upernavimmi innuttaasumut 90 kiilumik oqimaassusillimut tulluarsinnaasoq. Inunnut innarluutilinnut sullissivimmi nunamut tamarmut atuuttumi Pissassarfimmi ilitersuunneqarnissaaq siunnersorneqarnissarlu tamatigut pitsaasarpoq.

Paasissutissat ilassutissat

⁴⁶ [Malittarisassat paasissutissaasiviat \(inatsisit.gl\)](#) Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut inatsit § 42 tapersersortitut ikiortit

Kalaallit Nunaanni kalaallisut qarasaasiakkut atuffassissummik ineriartortitsisoqarpoq taaguuteqartoq Martha. Martha Windows'imut, Apple'mut aamma Android'imut aaneqarsinnaavoq.

- [Martha Oqaaserileriffiup nittartagaaniit aajuk](#)

Ikiuutunik atortunillu tappiitsunut imaluunniit isigiartuttunut naleqquttunik pitsaasunik arlalinnik peqarpoq. Tappiitsunut tammoorutit, inummut oqimaalutaaviit igaffimmi oqimaalutaaviit, allisitsiutit qulliillu pissarsiarineqarsinnaapput.

Aamma isigiarsunneq imaluunniit tappiinneq pillugu avatangiisinut oqaluttuarnik angallannermi aqaanngitsut imaluunniit ilisarnaatit pissarsiassaalereerput. Mittarfinni arlalissuarni ikiorteqarnissamut ilisarnaat aamma pissarsiassaalereerpoq. Ikiorteqarnissamut ilisarnaat tassaavoq ujameq matuersaatilik allanut oqaluttuortoq, pingaartumik sulisunut, immikkut ikiorneqarnissamik piffissamillunniit atorfissaqartitsisoqartoq. [Ikiorteqarnissamut ilisarnaat pillugu Hidden Disabilities'ip nittartagaani takuuk](#)

Nuunnermi ikiorneqarneq

Meeqqat innarluutillit immikkut ikiorserneqarnissamik ima pisariaqartitsigisinnaapput tamanna illoqarfimmi allami taamaallaat pissarsiarineqarsinnaalluni. Kalaallit Nunaanni innarluutitut assigiinngitsunut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnik assigiinngitsunik peqarpoq. Paaqqinnittarfiit assigiinngitsut Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup nittartagaani nassaarineqarsinnaapput.⁴⁷ Soorlu assersuutigalugu meeqqap Qaqortumi Ivaqqami najugaqartussatut innersuunneqarnissaa pineqarsinnaavoq, kisiannili meeqqamut ulluinnarni qanimut atassuteqarnerup annaanissaa angajoqqaanut assut ajornartorsiutaasinnaalluni. Taamatut pisuni meeqqamisut illoqarfimmut nuunnissamik kissaateqartunut angajoqqaanut nutsernermi ikiuinissamut kommuni neqerooruteqarsinnaavoq. Nutsernermi ikiorneqarnissamut aalajangersimasumik piumasaqaateqarpoq. Meeqqap katsorsarnissaanik tapersersorneqarnissaanillu pisariaqartitsineq ima angitigissaaq pisariaqartitsineq ilaqutariit maannakkut inissiaanni naammassineqarsinnaanani. Katsorsarnissamut tapersersorneqarnissamullu pisariaqartitsineq siunissami illoqarfigisassami tapiiffigineqarsinnaanngippat ikiorsiisoqarsinnaanngilaq. Soorlu assersuutigalugu nalilerneqarpat ulloq unnuarlu paaqqinnittarfik Ivaaraq meeqqamut pitsaanerpaasoq, kisiannili ilaqutai Qasigianguanut nuukkusunnerullutik nutsernissamut ikiqquneqarneq akuerineqarsinnaanngilaq. Tamatuma saniatigut angajoqqaat erseqqissumik nuunnissaminnik kissaatigalugu oqaaseqarnissaat piumasaqaataavoq. Kikkulluunniit pinngitsaalineqarlutik imaluunniit ilaqutariit illoqarfimmiit "anisinnissaat" kommunip kissaatigimmagu nuutsinneqarsinnaanngillat.

Meeqqap innarluutillip ulloq unnuarlu neqeroorummi inissinneqarnissaanut aalajangiiffigineqartumut, meeqqamut innarluutilimmut angajoqqaatut akisussaasup akisussaasulluunniit illoqarfimmut nuunnerannut, aningaasartuutit tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit matussusernissaannut kommunip neqerooruteqarnissamik periarfissaqarnera aalajangersakkap aammattaaq periarfissippaa.⁴⁸

47 [Inunnut immikkut pisariaqartitsisunut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit \(Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik.gl\)](#)

48 [Malittarisassat paassissutissaasiviat \(inatsisit.gl\)](#) Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut inatsimmi §

Najugaqaqatigiiffiit, najugaqarfiit nakkutigineqartut aamma ulloq unnuarlu neqeroorutit

Pissutsini immikkut nakkutigineqartuni najugaqarnissamut assigiinngitsunik periarfissaqarpoq, soorlu aamma siusinnerusukkut eqqaaneqartoq oqartussat assigiinngitsut assigiinngitsunik suliassaqlutillu akisussaaffeqartut.

Siusinnerusukkut eqqaaneqartutut innarluutillit pillugit isumaqatigiisummi immikkoortorta 19 naapertorlugu inuit innarluutillit nammineeqlutik inuunissaminnut pisinnaatitaaffeqarput. Taamaattorli innarluutillit tamarmiunngitsut kisimiillutik najugaqarsinnaapput, aamma nammineq angerlarsimaffimminni ikiortinneqaraluarlutik. Inuit ilaannut najugaqaqatigiiffik aaqiissutaasinnaavoq. Najugaqaqatigiiffinni nammattunik amerlassuilinnik inissaqarnermut kommunit akisussaapput.

Najugaqaqatigiiffimmi inissamik innuttaasup neqeroorfiginissaanut aalajangersimasunik piumasaqaateqarpoq. Innuttaasooq 18-inik ukioqalereersimassaaq aamma innuttaasunut timikkut, tarnikkut, eqqarsartaatsikkut imaluunniit malugissutinik atuisinnaanikkut innarluutilinnut ulluinnarni ikiorneqarnissamik pisariaqartitsissalluni. Qulaani allassimasut piginnaanikillismanerit pissutigalugit inuk nammineq angerlarsimaffimminni najugaqarsinnaangilaq, inulli ima imminut ikiorsinnaassanani perorsaanikkut suliassatigullu ulluunerani ikiorserneqarnissaaq kisimi pisariaqartillugu, inuullu pisariaqartitaa najugaqaqatigiiffimmi inissiami naammassineqarsinnaallutik. Najugaqaqatigiiffiup innuttaasup nammineq kommunerisaani neqeroorutiginnissaa anguniarneqartariaqarpoq, kommunilu taamatut neqerooruteqarsinnaassanngippat kommunimi sapinngisamik innuttaasup kommunerisaanut qaninnerpaamut inissinneqassaaq, tamanna innuttaasumut pitsaanerpaappat.⁴⁹

Innuttaasooq tapersersorneqarnissamut pisariaqartitsineruppat najugaqarfimmi nakkutigineqartumi inissamik imaluunniit inissamik neqerooruteqarneq aaqiissutaasinnaavoq.

Najugaqaqatigiiffimmi inissamik innersuussineq assigalugu piumasaqaatit aalajangersimasut naammassineqarsimassapput. Innuttaasooq 18-inik ukioqalereersimassaaq aamma timikkut, tarnikkut, eqqarsartaatsikkut imaluunniit malugissutinik atuisinnaanikkut innarluuteqarnini pissutigalugu ulluinnarni ikiorneqarnissamik pisariaqartitsilluni, aamma qulaani allassimasut piginnaanikillismanerit pissutigalugit innuttaasooq nammineq angerlarsimaffimminni najugaqarsinnaanginnami, innuttaasup najugaqaqatigiiffimmineri ikiorneqarnissamik pisariaqartitsiinnarani, kisianni ulloq unnuarlu, innuttaasullu pisariaqartitsinera najugaqarfimmi nakkutigineqartumi illersorneqarsinnaassaaq. Aammattaq najugaqarfimmi nakkutigineqartumi inissanik pisariaqartinneqartunik naammattunik peqanissaanut kommunit akisussaapput. Innuttaasup illoqarfisaani inissat naammangippata innuttaasooq illoqarfimmi allani inissamik neqeroorfigineqarsinnaavoq, ajornangippat innuttaasup illoqarfisaanut sapinngisamik qanittumiissaaq.⁵⁰

Ulloq unnuarlu neqeroorut tassaavoq Namminersorlutik Oqartussanit akisussaaffigineqartoq taamaalilluni Naalakkersuisunit akiussaaffigineqartoq. Innuttaasut ulloq unnuarlu neqeroorummi inissamik pisariaqartitsisut

49 [Malittarisassat paassissutissaasiviat \(inatsisit.gl\)](#)

Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut inatsimmi § 46

50 [Malittarisassat paassissutissaasiviat \(inatsisit.gl\)](#)

Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut inatsimmi § 47

innuttaasunut najugaqatigiiffinniittunut najugaqarfinnilu nakkutigineqartuniittunut sanilliullutik annerunerujussuarmik tapersorneqarnissamat paarineqarnissamullu pisariaqartitsisarput. Inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut inatsimmi § 48-mi ima allassimasoqarpoq: *"Inummut innarluutilimmu, ulloq unnuarlu neqeroornissamat kommunalbestyrelse neqerooruteqassaaq inuk pingaarutilimmik timikkut tarnikkulluunniit piginnaanikillismanini pissutigalugu ulluinnarni annertuumik imaluunniit immikkuullarissumik tapersorneqarnissamik pisariaqartitsippat imaluunniit paaqqutarineqarnissamik, isumassorneqarnissamik katsorsarneqarnissamilluunniit pisariaqartitsippat, pisariaqartinneqartullu taakku allatigut naammassineqarsinnaanngippata."* Najugaqarfinnut aamma najugaqatigiiffinnut akerliusumik innuttaasup 18-inik ukioqalersimanissaa piumasagaataanngilaq. Meeqqat inuusuttullu 18-it inorlugit ukiullit taamaalillutik ulloq unnuarlu neqeroorummot innersuunneqarsinnaapput. Ulloq unnuarlu neqeroorummot pissagaanni piginnaanikkut annertuumik ikiortariangorsimassaaq. Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup nittartaqaani Kalaallit Nunaanni ulloq unnuarlu neqeroorutit assigiinngitsut atuarneqarsinnaapput.

Innuttaasup immikkoorluinnaq tapersorneqarnissaanik pisariaqartitsinera Kalaallit Nunaanni naammassineqarsinnaanngippat innuttaasup Danmarkimi inissamik neqeroorfigineqarsinnaavoq. Danmarkimili ulloq unnuarlu neqeroorummot periarfissat pineqassappata periarfissat allat tamarmik nungussimassapput. Tassunga ilanngullugu eqqaaneqassaaq nunagisamiit ungasissorujussuarmut inissinneqarluni ilaqutariit inuuneqarnissaannut pisinnaatitaaffiup pinngitsoortinnera Europami inuit pisinnaatitaaffiit pillugit isumaqatigiisummi immikkoortortaq 8-mik innarliineq pineqassamat.

Aningaasartuutit amerlanerit aningaasaqarnerlu

Innuttaasut innarluutillit inunnut innarluuteqanngitsunut naleqqiullutik arlalinnik amerlanerusunik aningaasartuuteqarsinnaapput. Taakku taaneqartarput aningaasartuuteqarneruneq. Aningaasartuuteqarneruneq tassaavoq nalinginnaasumik aningaasartuutit aamma innuttaasup piviusumik aningaasartuutaasa akorngini assigiinngissut. Innuttaasup assersuutigalugu nangingut imaluunniit nalinginnaasumik pisiortornermut imaluunniit immikkut nerissanut imaluunniit atisanik angallanermulluunniit amerlanerusunik aningaasartuuteqarsinnaasarpoq. Innuttaasup aamma immikkut piginnaasaqartunik oqarasuammik imaluunniit qarasaasiamik pisariaqartitsinnaavoq, soorlu assersuutigalugu tappiitsup imaluunniit isigiarsuttorujussup iluaqutigisinnaasaanik. Aamma imaassinnaavoq innuttaasumut atortorissarutit taakku pingarnerpaasunut ilaasut, tassa ulluinnarni attaveqatigiinniarnermi pitsaasuummata. Tassaasinnaavoq innuttaasup scooterimik innaallagiatorumik ullut tamaasa orsersortarpat assut innaallagiamik atuisoqartoq.

Innuttaasup ukiumut ataatsimut 6.000 kr.-t sinnerlugit aningaasartuuteqarneruppat aningaasanik taarsiisoqarsinnaavoq. Kommuni taannaavoq innuttaasumut ilitsersuussinissamat pisussaaffeqartoq - Inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut inatsit aamma sulianik suliarinnittarnermi inatsit naapertorlugit.

Malunnaatilimmik aningaasartuuteqarnerunerit assersuuteqarfigineri:

Najugaqarneq, inuuneq nalinginnaasumillu ulluinnarni atugaqarneq innarluuteqarneq pissutigalugu akisunerussanngitsoq – aamma akikinnerussanngitsoq - tungavigineqassaaq. Inuk innarluutilik, innuttaasut allat assigalugit, nammineq nalinginnaasumik inuuniarnermi aningaasartuutini akilissavai, soorlu nerissat, atisat, feeriarneq, sunngiffimmi soqutigisat, aliikkutat, meeqqat paarineqarneri il.il. Inuk innarluutilik innarluuteqarnini pissutigalugu akornutit ilaannut ikiorserneqarsinnaavoq timigissartarfinnut sungiusariarnera, soorlu assersuutigalugu qaammammut 800 kr.-inik akeqarpat, taamaalillunilu ulluinnaa oqinnerulerluni. Innarluuteqarneq pissutigalugu pisariaqartumik aningaasartuutaanerusutut tamanna nalilerneqarsinnaavoq

qaammammullu aalajangersimasumik aningaasaliinikkut akuersissutigineqarsinnaalluni. Soorlu assersuutigalugu aamma tassaasinnaavoq inuk assigiinngisitaartunik sapigalik aamma taamaattumik nerisassanut, eqqiaanermi atortunut aamma inuttut eqqiluisaarnermut il il atugassanik aningaasartuuteqarnerusoq, taamaattumik qaammatit tamaasa nioqqutissanit nalinginnaasunit 500 koruuninik akisunerusunik pisisariaqartartoq. Matumani uppersaateqarneq aqutigalugu qaammammut agguaqatigiissillugu aningaasartuuteqarneruneq pissutigalugu aningaasaliiffigineqarsinnaavoq.

Assersuutigineqartut tamakkerneqanngillat

Innarluutillit pillugit suliassaqarfimmi oqartussat ingerlataqartullu attuumassuteqartut

Nuna tamakkerlugu Inunnik Innarluutilinnik Sullissivik Pissassarfik:

Nuna tamakkerlugu Inunnik Innarluutilinnik Sullissivik Pissassarfik najoqqutassiami uani arlaleriarluni eqqaaneqarpoq. Tamatumunnga pissuteqarluarpoq. Pissassarfimmi sullissisut, inuit innarluutillit taakkulu ilaqutai allallu atortorissaarutit ikiorsiissutit pikkorissarnerillu pillugit siunnersorneqarsinnaapput. Pissassarfimmi innarluutillit pillugit suliassaqarfiup iluani immikkut ilisimasallit arlallit atorfinitsinneqarput, taakkulu amerlanertigut innarluuteqarnermut tunngasuni ilisimasanut nutaanerpaanut malinnaalluarlutik. Naatsorsuutigineqarsinnaangilaq kommunimi sullissisoq suliassaqarfik angisooq innarluutilinnut tamanut tunngasoq sunik tamanik ilisimasaqarfigisinnaassagaa. Taamaattumik Pissassarfik siunersiuksallugu pitsaassaaq, pingaartumik kommuni pillorissaasumik atorfinitsitsisimangippat.

Pissassarfik aamma kommunimi atorfeqartunut, inunnut innarluutilinnut taakkulu ilaqutaannut pikkorissaanernik arlalinnik neqerooruteqartarpoq. Pissassarfik ukiukkaartumik innarluutillit katerisimaarnerannik aaqqissuussisarpoq.

Kommuni taannaavoq Pissassarfimmi najugaqarnissamut innersuussisussaq. Innersuussinermi immersugassaq Pissassarfiup nittartagaaniittoq atorfeqassaaq.

Pissassarfik attavigineqarsinnaavoq oqarsuaat +299 345070 aamma maili pissassarfik@nanoq.gl atorlugit.

<https://pissassarfik.gl/>

[Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup nittartagaani Pissassarfik pillugu](#)

Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik

Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik aqutsisoqarfiuvoq Meeqqanut, Inuusuttunut Ilaqutariinnullu Naalakkersuisoqarfiup ataaniittoq. Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik aamma inatsisitigut nassuiaanermit annerusunik nalornisoqartillugu kommunimi sullissisunut aamma ilitersuisinnaasarpoq. Tamatuma saniatigut Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik taannaavoq kommunip aalajangiisimanerata kingorna ulloq unnuarlu paaqqinnittarfimmi inissamik tulluurtumik nassaartussaq.

Najugaq
Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik
Postboks 1755
P.H. Lundsteensvej 2
3900 Nuuk

E-maili: iass@nanoq.gl

Oqarasuaat: (+299) 34 50 00

Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup nittartagaa: https://socialstyrelsen.gl/?sc_lang=da

Inuit innarluutillit Illersuisoqarfia - Tilioq

Tilioq-mi inuit innarluutillit taakkulu ilaqutai ilaatigut pisinnaatitaaffiit naammagittaalliornissamullu periarfissat pillugu siunnersorneqartarput, soorlu assersuutigalugu innuttaasoq kommunimut qinnuteqarnermini itigartinneqaraangat. Tilioq aamma aalajangersimasumik tusarniaaffiusarpoq aamma inunnut innarluutilinnut atukkat pissutsillu pillugit assut ilisimasaqarpoq. Taakku saniatigut Tilioq nalunaarusianik, misissueqqissaarnernik, misisuinernik assigiinngitsunik saqqummiussisarpoq aamma aalasulianik arlalinnik peqarluni. Tiliup saqqummiussai inuiaqatigiinni tamanut sammisuupput. Tilioq angalanerit pillugit marlussunnik nalunaarusioreerpoq, Kalaallit Nunaata ilaani assigiinngitsuni angalasoqaraluartoq nalunaarusiani erseqqissarneqartut ajornartorsiutit amerlanertigut assigiittarput. Nalunaarusiat aamma inunnik innarluutilinnik allaaserinninnernik imaqartarput, inuunertik unamminartullu pillugit oqaluttuartut aamma kommunini sullissisunik naapitsinerminnik isiginninnermillu oqaluttuartut. Taakku saniatigut Tilioq aamma ilaatigut innarluuteqarneq atorfeqarnerlu pillugit atortussanik saqqummiussereerpoq.

Innuttaasut Tilioq-mut atassuteqarsinnaapput oqarasuaat +299 242244 aamma maili info@tilioq.gl atorlugit

Kommunimi sullissisut Isumaginninnermut Aqutsisoqarfimmuut innersuunneqartarput.

[Tilioq-p nittartagaa](#)

NIIK – Nunatsinni Inuit Innarluutillit Kattuffiat

NIIK tassaavoq Kalaallit Nunaanni kattuffik innarluutillit peqatigiiffiit allaniit ilaasortaartoq. Ilaasortat tassaapput Inooqat, Nuna tamakkerlugu peqatigiiffik Autisme, ISI, KTK-Kalaallit Tusilartut Kattuffiat, Sugisaq. NIIK innarluutilinnut aaqqissuussani assigiinngitsuni peqataasarpoq, ilaatigut sapaatit akunneranni 41-mi. NIIK pitsaasumik nutarterneqartuarmillu nittartagaqarpoq innarluutilinnut tunngasunik nutaarsiassarpassualik.

Najugaqarfia:

Jens Kreutzmannip Aqputaa 4, 1. sal
Postboks 613, 3900 Nuuk
Telefon +299 583900
E-mail: niik@niik.gl
Nittartagaq: <https://niik.gl/>

Inatsisunik paasinnissamut ikiuisarfik IKIU

Kommunini ilitsersuinissamut pisussaaffeqaraluartoq apeqqutit tamakkerlugit kommuninit akineqarsinnaanatillu akineqartussaangillat. Imaassinnaavoq aningaasaqarneq, ilaqutariinni inatsisit, soraarsitsinerit allallu kommunip suliaasaqarfiata iluaniinngitsut pillugit apeqqutit pineqartut. Pisuni taamatut ittuni innuttaasut aamma IKIU pillugu ilisimatinneqarsinnaapput. IKIU-mi innuttaasut akeqanngitsumik kinaassutsimillu isertuussisumik siunnersorneqarsinnaapput. IKIU-p kajumissutsiminnik siunnersuisui tassaapput inatsisilerituut. IKIU ilaannikkut Kalaallit Nunaanni angalasarpoq.

IKIU uani attavigineqarsinnaavoq:

Oqarasuaat +299 324548

Mail; ikiu@ikiu.gl

- [IKIU-p nittartagaa](#)

Oqartussat naammagittaalliorfiit eqqartuussiviillu

Innuttaasoq tapersorneqarnissamik imaluunniit atortorissaarutinik qinnuteqarnermini itigartinneqarsimasoq kommunip aalajangiinera pillugu naammagittaalliuutigineqarsinnaavoq. Innuttaasoq qinnuteqaammunik tamakkiisumik taperserneqassanngitsoq kommuni aalajangerpat qanoq naammagittaalliuuteqartoqarsinnaanersoq innuttassumut nalunaarnermi ilitersuut tamatigut ilanngullugu nassiunneqartassaaq. Kommuni taamaalilluni sianiinnarsinnaanngilaq oqarlunilu: "Naamik sapaatip akunnerani 20 tiimini tapersortitut ikiorteqarnissannut akissaqanngilagut." Aalajangiineq allaganngorlugu tigusinnaanut innuttaasoq pisinnaatitaaffeqarpoq.

Aalajangiineq inatsimmi tunngaveqassaaq. Tamanna isumaqarpoq inatsimmi malittarisassaqaasooq innuttaasup nammineq atuarsinnaasaanik imarisaanillu misissorsinnaasanik. Aalajangiinerup eqqortuuneranik qulakkeerinninnissamat tamanna tutsuiginarneruvoq aamma innuttaasup aalajangiinerup imarisaanik paasinninnerusinnaalluni.

Aalajangiinnermi innuttaasoq tamakkiisumik taperserneqaraluartoq innuttaasup tamatigut aalajangiineq allakkatigut pissarsiarinissaanut pisinnaatitaaffeqarpoq. Imaassinnaavoq innuttaasoq pisinnaatitaaffimminik uppersaatitut allanut takutinnaasanik atorfissaqartitsisoq.

Naammagittaalliuuteqarsinnaanermut malittarisassat [Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi](#) kapitali 7-mi nassaarineqarsinnaapput

Allakkatigut aalajangiinerit pillugit malittarisassat [Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi](#) § 23-mi nassaarineqarsinnaapput.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik

Kommuni qinnuteqaammik itigartitsippat innuttaasoq siusinnerusukkut eqqaaneqartut qinnutigisaanut innuttaasoq sooq kommunimit ikiorneqannginneranut tunngavilersuuteqassaaq. Kommuni aamma innuttaasup qanoq iliorsinnaaneranut ilitersuissaaq. Kommunimiit itigartitsinnermi naammagittaalliuuteqarsinnaanermut aamma ilitersuuteqassaaq. Inatsisit malittarisassallu suut atorneqarsimaneramik allaaserisamik imaqaasaaq. Naammagittaalliuuteqarnissamat ilitersuut aamma naammagittaalliuuteqarnissamat piffissap qanoq siviutigineramik paasissutissanik imaqaasaaq. Imaassinnaavoq suliami pineqartuni inatsisit suut apeqqutaatillugit piffissaliussat assigiinngitsuusut. Amerlanertigut naammagittaalliuuteqarnissamat piffissaq isumaginninnermi inatsisinut tunngasuni sapaatit akunneri arfiniliusarput. Naammagittaalliuuteqartarfiup nittartagaani aalajangiinerit aamma aalasuliat paasissutissiisut nassaarineqarsinnaapput.

Naammagittaalliuuteqarnissamat ilitersuut naammagittaalliuutip sumut nassiunneqarsinnaaneranut paasissutissanik imaqartariaqarpoq. Amerlanertigut Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfimmut naammagittaalliuuteqartoqarpoq.

[Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup nittartagaa](#)

[Sullissivik.gl.-imi naammagittaalliornermi immersuiffissaq](#)

Inatsisartut Ombudsmandia

Kommunip inatsimmik malinnissimannginneranik imaluunniit suliamik ataatsimik naammaginngitsumik sivisuumik suliarinninniarnanik innuttaasoq misigisimappat Inatsisartut ombudsmandiat ilanngunneqarsinnaavoq. Ombudsmandi aamma ingerlatsivinni inatsisini malittarisassat pillugit ilitsersuisinnaavoq. Ukiut tamaasa ukioq qaangiuttoq pillugu nassuiaammik ombudsmandi saqqummiussisarpoq. Nassuaatit ilikkagaqarfiusinnaalluarput, tassa suliap suliarineqarnerani suut kukkussutaasinnaaneri amigaataasinnaanerilu pillugit allaaserineqartarmata. Ombudsmandip aamma pisortat sullivii suut pulaarsimanerlugit pulaarnerillu taakku pillugit nalunaarusiorsimanini pillugit nutaarsiassanik nassiuussisarpoq. Ombudsmandi oqarasuaat +299 327810 aamma post@ombudsmand.gl aqutugalugit attavigineqarsinnaavoq.

[Ombudsmandip nittartagaa](#)

[Naammagittaalliuuteqarnermi immersugassaq ombudsmandip nittartagaani](#)

Folketingip Ombudsmandiata nittartagaani aamma ilisimasassat assut iluaqutaasinnaasut aaneqarsinnaapput. Ujaasivissaqarpoq, soorlu makkunannga allagaatinik paasisaqarnissamat ujaasisoqarsinnaavoq aamma paasissutissat aalajangiisimanerillu arlalissuit saqqummertarlutik. Quppernerli danskisuinnaq allaqqavoq. Kalaallit Nunaanni inatsisinut naleqqiullugu danskit inatsisaat annerusumik allaannerunngillat. Ilaannikkut misissulaartarnissaa eqqaamajuk.

[Ombudsmandip tikilluarit](#)

[Myndighedsguiden \(ombudsmanden.dk\)](#)

Eqqartuussiviit

Innuttaasup imminut pilluni suliaq aaqqiinertut kingullertut eqqartuussivinni suliaritissinnaavaa. Taamaattorli siullermik pitsaanerussaaq akikinnerullunilu Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfimmut naammagittaalliuuteqaraanni kommunimullu suliaassanngortitsineq pitinnagu taakku aalajangiiseqqaarlugit. Kommunit innuttaasunut taarsiisussanngortinneqarsinnaapput, kommuninullu suliaassanngortitsisarneq atugaaneruleriartorluni.

[Suliaassanngortitsineq pillugu ilitsersuut eqqartuussiviit nittartagaanni](#)

[Inatsilerineq: Ingerlatsivinni inatsisinik tunngaviusunik malinninngippata kommunit taarsiisussanngortinneqarsinnaapput - Dansk Socialrådgiverforening \(socialraadgiverne.dk\)](#)

Nakkutilliisoqarfik

Nakkutilliisoqarfik tassaangilaq naammagittaalliortarfik, tasaanerullunilu taaguutaani allassimasutut oqartussat nakkutilliisoqarfik. Namminersorlutik Oqartussani Nakkutilliisoqarfik kommunit ingerlatsiviinik aamma isumaginninnermi malittarisassanik aqutsinermik nakkutilliisuvoq. Taakku saniatigut nunami isumaginninnermi ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnik nakkutilliisoqarpoq.

Naakkittaanneq - inuit pitsaasut pitsaasuunissaminnik puigoraangata

Pingaaruteqartoq, taamaattorli sulisunit inunnik sullissisunit sammisaq arajutsineqakkajuttaraangat naakkittaannermik taaneqartarpoq. Naakkittaanneq isumaqarpoq "naakkittaannerulerneq imaluunniit misigittaalerulerneq". Taamatut pisoqartarpoq ulapinnerulertoqaraangat aamma qanoq iliuusissaaleqisutut misigisoqaraangat. Ajoraluartumik inunnik suliaqartut arlalissuit tamanna misigisarpaat, sakkortuumik paqumigineqarluni oqallisigineqarneq ajortoq aamma sammisaq nammineq kajumissutsimik qaqqinneqarneq ajorpoq.

Naakkittaanneq tassaasinnaavoq imminut illersornermik pissusilersorneq aamma qanoq iliuusissaaruteqqanermik misigilersimatilluni inuit nalinginnaasumik taama qisuariartarput. Sulisut suliamut pikkorissuunertik puigortarpaat, nillertunngorlutik aamma misigittaatsunngortarlutik. Sulisup innuttaasut aamma qanigisai ikiorneqartussat ilanngullugit amerlanertigut akeqqersorluni sullisilertarpai. Naakkittaattuuneq tuniluussinnaasarpog, taamaalilluni immikkoortortaq tamarmi imaluunniit suliffeqarfik tamarmi innuttaasumut taassumaluunniit ilaqutaanut sukangalerlunilu misigittaattumik pissuseqalertarpoq. Suleqatigiit tamarmik naakkittaatsunngorsinnaapput aamma qanoq sivistigisumik ilinniagaqarnermut attuumassuteqarneq ajorpoq.

Suliffeqarfimmi tamarmi naakkittaanneq atugaalersimatillugu ajornartorsiutip aqqinnissaa ajornaatsuinnaaneq ajorpoq. Sulisut ilaannik soraarsitsinikkut imaluunniit amerlanerusunik nukissanik ilasinikkut ajornartorsiut aqqiinnarneqarsinnaanngilaq. Naakkittaanneq anigorneqassappat patajaatsumik suleqatigiinnissaq, najuunnissaq nukittuumillu aqutsisoqarnissaq pisariaqartinneqartarput.

Naakkittaanneq pinngitsoorneqassappat akiorneqassappallu suliffeqarfimmi ajornartorsiuteqarnermik aamma ajornartorsiuteqartoqarsinnaaneramik nassuerutiginninnissaq pisariaqarpoq. Nammineq pissusilersortoq nalilersussallugu ilaannikkut unilaarluni imminut misissuataartarneq pingaaruteqarpoq, imminut misissuataarnermi aamma suleqatit sunersut takussallugit nalilersulaassallugillu pisariaqarsinnaasarluni. Suliffimmi sulisut akornanni aamma innuttaasut sullissisullu akornanni peqqarniittumik ajortumillu pissusilersortarneq misigisarpisiuk? Innuttaasut pillugit quiasaartarpisi illaruaatiginnittarlusi aamma allaanerusumik quiasaartarpisi? Taama pissusilersortalersimagussi naakkittaannerup suliffeqarfissinni atugaaleriartorneramik ilisarnaateqaleriartorsimassaasi. Aamma ullut siulliit suliffigisasi kingumut eqqaasarnissaat peqqinnarsinnaavoq, taamanikkut allat ikiorneqarnissaannik anguniagaqarusulluni sulilersimaneq eqqaqqilaartarlugu. Aamma imaassinnaavoq piffissap ingerlanerani suliasarpasuit allat suliffeqarfissinnut eqqunneqarsimasut, taakkualu inunnik sullitaqarnissamik piviusumik anguniagaqaratik.

Naakkittaannerup atorunnaarsinneqarnissaanut sakku pingaarutilik tassaavoq ajornartorsiuteqarnermik nassuerutiginninneq, naakkittaannermut peqqutaasut misissorniarlugit suleqatinik aqutsisunillu oqaloqateqarnerit aamma oqaloqatiginnilluni imaajarneqarnerit.

Tarnip pissusaanik immikkut ilisimasalik Dorthe Birkemose sammisaq pillugu assut allataqartarpoq aamma sammisaq pillugu atuartsisarlanilu oqalugiartarpoq. Youtube-mi aalasuliarpassuit qulequtaq taanna pillugu ilisimasanik ulikkaartut aaneqarsinnaapput.

Naakkittaannermut ilisarnaataasinnaasut makkuusinnaapput:

- Puffajaneq
- Pasinnineq
- Nikanarsaalluni quiasaarinnittarneq
- Soqutiginninngitsuussarinninnerit itigartitsinerillu
- Atukkat peqputigalugit naammagittarneq soqutigisaqannginnerlu
- Isumaatsoorneq
- Naveersineq
- Pillaaneq imaluunniit pillaanissamut siorasaarinnineq
- Taakku uagullu pillugit oqaluttarneq
- Nipangersimaneq imminullu killilersorneq
- Alapernaanneq ajorneq
- Allat iliuusaat pillugit oqaatsinik kusanangitsunik oqaluttarneq
- Nammineq iliuserisat pillugit oqaatsinik kusanartunik oqaluttarneq⁵¹

Qanorluunniit pisoqaraluarpat naakkittaaneq sunaanersaq ilisimasallugu pingaaruteqarpoq. Imaassinnaavoq ilisarnaatit ilisimaneqartut ilisimanagulu tamanna naakkittaannerusoq. Aamma pingaarpoq nassuerutigissallugu eqqartorsinnaassallugulu. Inuit allat nuanniilliortinniarlugit isumaginninnermik ingerlatsivinni, ulloq unnuarlupaaqqinnittarfinnilu atorfinittoqartarunangilaq. Naakkittaaneq inuup nammineq atoriartulertarpaa. Ulloq suliffik siulleq ilimanangilaq taassuma atorneqartarnera.

Qularnangitsumillu aamma inuit allat pillugit ajunngitsuliorsimanermik ikiuisimanermillu misigisimagaanni ulloq suliffiusimasoq pitsaanerujussuurtut misinnartassaaq. Taamaattumik naakkittaatsutut pissusilersulertarneq qaangeruminaassinnaavoq, tassami ullup imaluunniit sapaatip akunnerata ingerlanerani naleqqutinngitsumik iliuseqarsimaneq ilukkut misigisimagaanni suliarisimasat naammaginartutut misinnarunnangillat.

Naakkittaaneq pillugu sammisap sinnera sullissisutut nammineq sammisap pillugu itinerusumik ilisimasaqarusutunit misissorneqarsinnaavoq. Tamatuma saniatigut naakkittaaneq pillugu qullersat aamma aqutsisut ilisimanninnissaat pingaartuuvoq, tassami naakkittaaneq pillugu ajornartorsiut ataatsimoorussaavoq, kisianni aamma aqutsisunit akisussaaffigineqarluni.

Naakkittaattumik pissusilersortoqarsinnaanera, naakkittaannerup ilisarnaatai kiisalu ajornartorsiuteqarluni nassuersinnaaneq ammasumillu oqaloqatiginissinnaaneq pingaartuupput.

Sulilluakuttoorisi.

51 [Tamatta naakkitsaattunngorsinnaavugut - Dansk Socialrådgiverforening \(socialraadgiverne.dk\)](https://www.socialraadgiverne.dk)